

RP 149/2010 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om studiestöd samt lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar av lagen om studiestöd samt lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning.

I propositionen föreslås ändringar för att studiestödet bättre ska räcka till genom att särskild behovsprövning för lön för arbetspraktik eller inläring i arbetet samt stipendium från läroanstalten slopas, maximibeloppet för statsborgen för studielån för studier utomlands höjs och rätten till statsborgen för studerande som bor självständigt utvidgas. Därtill föreslås att studielånet som finansieringsform för studierna görs tryggare genom att inkomstgränserna för beviljande av ränteunderstöd höjs.

Vidare föreslås i syfte att uppmuntra till högskolestudier på heltid genom att beviljandet av studiestödets ändras så att det i enlighet med examensstrukturen ska beviljas i två

steg samt ändringar som gäller förbrukningen av stödmånader, stödtiden för påbyggnadsstudier samt vissa bestämmelser om uppföljningen av framgång i studierna.

För att säkra tillgängligheten till utbildning föreslås rätten till stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesinriktad utbildning utvidgas till att omfatta grundläggande yrkesinriktad utbildning som avläggs som fristående examen och vissa andra grundläggande yrkesutbildningar och att vissa andra begränsningar som gäller beviljande av stödet för skolresor görs mindre snäva.

Därtill innehåller propositionen vissa ändringsförslag av språklig och teknisk natur.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2011 och avses att bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2011.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
Nivån på studiestödet	3
Studiestödet för högskolestuderande	5
Stöd för skolresor	6
2.2 Den internationella utvecklingen	7
2.3 Bedömning av nuläget	8
Ett tillräckligt studiestöd	8
Studiestödet för högskolestuderande	8
Stöd för skolresor	9
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	10
3.1 Målsättning.....	10
3.2 Alternativ	10
3.3 De viktigaste förslagen.....	11
Ett tillräckligt studiestöd	11
Studiestöd för högskolestuderande.....	12
Stöd för skolresor	14
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	15
4.1 Ekonomiska konsekvenser	15
4.2 Konsekvenser för studierna och de studerandes ekonomi	16
4.3 Konsekvenser för verkställigheten av studiestödet	17
4.4 Samhälleliga konsekvenser	18
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	18
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	18
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	19
6 SAMBÄND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	19
DETALJMOTIVERING	20
1 LAGFÖRSLAG	20
1.1 Lag om studiestöd	20
1.2 Lag om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning	24
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER.....	26
3 IKRAFTTRÄDANDE	26
LAGFÖRSLAG	28
Lag om ändring av lagen om studiestöd.....	28
Lag om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning	32
BILAGA	35
PARALLELLTEXT	35
Lag om ändring av lagen om studiestöd.....	35
Lag om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning	44

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Syftet med den omstrukturering av studiestödet som föreslås i propositionen är att den ska bidra till att förlänga arbetskarriärerna. För närvarande kan den studerande förhindras från att bedriva effektiva studier på heltid om den finansiering som erbjuds via studiestödet visar sig otillräckligt dimensionerad, studierna inte framskrider i den takt som förutsätts för att studiestöd ska beviljas eller om den studerande inte systematiskt utnyttjar det studiestöd som erbjuds. Enligt förslaget ska studiestödet trygga förutsättningarna för att den studerande ska kunna bedriva studier på heltid för en högskoleexamen som avläggs inom den tid som fastställts för studierna i fråga.

Vikten av att utbildningen är tillgänglig kommer snart att öka i betydelse i och med att gymnasie- och yrkesutbildningsnätet blir allt glesare, vilket leder till längre skolresor samt högre studie- och resekostnader. Enligt propositionen ska täckningsgraden för stödet för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning förbättras, villkoren för beviljande av stödet bli tydligare

Studiepenningens grundbelopp (euro/mån)

	Högskolor	Andra läroanstalter
För en studerande som är yngre än 20 år och bor hos sin förälder	55 ^a	38 ^{ab}
För en studerande som fyllt 20 år och bor hos sin förälder	122 ^a	80 ^a
För en studerande som är yngre än 18 år och bor självständigt	145 ^a	100 ^{ab}
För en studerande som fyllt 18 år och bor självständigt	298	246 ^b
För en studerande som är gift eller underhållsskyldig	298	246

^a kan höjas på grund av föräldrarnas inkomster

^b kan sänkas på grund av föräldrarnas inkomster

och särskilda trafikförhållanden i högre grad tas i beaktande när bidrag beviljas.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Nivån på studiestödet

Syftet med studiestödet enligt lagen om studiestöd (65/1994) är att trygga finansieringen av den studerandes utkomst under studietiden till den del det inte är föräldrarnas skyldighet att göra det eller den studerandes utkomst är tryggad på annat sätt. De allmänna villkoren för beviljande av studiestöd är att den studerande har antagits till en läroanstalt, att han eller hon bedriver studierna på heltid, har framgång i studierna samt är i behov av ekonomiskt stöd.

Om studiepenningens storlek föreskrivs i 11 §. Studiepenningens grundbelopp bestäms utgående från den studerandes ålder, bostadsform, familjeförhållanden och läroanstalten. Studiepenningens grundbelopp kan höjas eller sänkas beroende på föräldrarnas inkomstnivå.

Höjd studiepenning på grund av små inkomster kan ges till en studerande som är yngre än 18 år och bor självständigt samt till samtliga studerande som bor hos sin förälder. Höjningen på grund av små inkomster kan ges till såväl högskolestuderande som till studerande vid en läroanstalt på andra stadiet. Om föräldrarnas sammanlagda inkomster som ska beaktas är högst 20 700 euro per år, kan studiepenningen höjas enligt följande (euro/mån):

Studiepenningens grundbelopp	Höjning	Sammanlagt
38	58	96
55	75	130
80	100	180
100	100	200
122	145	267
145	145	290

Höjningen minskas med 10 procent för varje helt belopp om 2 070 euro som överskrider inkomstgränsen. Om det sammanlagda beloppet av de inkomster överstiger 39 000 euro, betalas ingen höjning.

Statsborgen för studielån

Enligt 15 § i lagen om studiestöd beviljas statsborgen för studielån studerande som får studiepenning enligt nämnda lag eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000). Statsborgen kan därutöver även beviljas i vissa fall, trots att den studerande inte får lyfta studiepenning. En studerande som på grund av lönen för arbetspraktik som ingår i studierna eller inläring i arbetet inte får studiepenning kan trots det beviljas statsborgen för studielån. Även en studerande som är berättigad till barnbidrag och inte bor med föräldrarna och studerar vid någon annan läroanstalt än ett gymnasium kan få statsborgen för studielån, om han eller hon på basis av egna eller föräldrarnas inkomster är berättigad till studiepenning. En studerande som fyllt 18 men inte 20 år och

som inte bor hos sina föräldrar och som studerar vid en annan läroanstalt än en högskola eller ett gymnasium kan likaså få statsborgen för studielån även om han eller hon på basis av föräldrarnas inkomster inte är berättigad till studiepenning.

Om statsborgens storlek föreskrivs i 16 § i lagen om studiestöd. Beloppet av statsborgen för studielån för en högskolestuderande samt för andra än högskolestuderande, om den studerande fyllt 18, är 300 euro per månad. Om den studerande inte fyllt 18 år, är statsborgen 160 euro per månad. För en högskolestuderande som studerar utomlands är statsborgen 440 euro per månad och för andra utomlands studerande 360 euro per månad.

Ekonomisk behovsprövning

Enligt 17 § kan en studerande under ett kalenderår utöver studiepenning ha andra skattepliktiga inkomster och stipendier som är avsedda att trygga utkomsten till ett belopp som kallas fribelopp. Inkomster som har erhållits samma år som studierna inleds men före den månad då studierna inleds eller som har erhållits samma år som studierna avslutats men efter den månad då examen avläggs eller efter att de studier som berättigar till studiestöd har slutförts beaktas inte till den del fribeloppet skulle överskridas på grund av dem. Studier som berättigar till studiestöd anses avslutade när en högskolestuderande har fått studiestöd för den maximala tid som anges i 7 § eller när någon annan än högskolestuderande har avlagt en så stor del av sin examen att de återstående studierna inte längre berättigar till studiestöd.

Förutom den studerandes egna inkomster inverkar föräldrarnas inkomster på beviljandet av studiestöd i enlighet med bestämmelserna i 19 §. Föräldrarnas inkomster då det gäller andra än högskolestuderande beaktas när studiepenning beviljas, om den studerande inte har fyllt 20 år, samt när bostadstillägg beviljas om den studerande inte har fyllt 18 år. Föräldrarnas inkomster beaktas även i fråga om sådana studerande som bor självständigt. En studerande har rätt till studiepenning och bostadstillägg till fullt belopp,

om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och kapitalinkomster enligt vad som därmed avses i inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 40 800 euro per år. Studiepenningen och bostadstillägget minskas med fem procent för varje helt belopp om 1 010 euro som överskrider inkomstgränsen. Om föräldrarnas sammanlagda inkomster per år uppgår till 61 000 euro, har den studerande varken rätt till studiepenning eller bostadstillägg.

Enligt 20 § beviljas studiepenning inte en studerande som får en genomsnittlig lön på minst 660 euro i månaden för arbetspraktik som utgör en obligatorisk del av studierna eller examen och som anses som arbetspraktik på heltid samt uppfyller de allmänna villkor som ställs på framgång i studierna eller för en period med inläring i arbetet, eller som från läroanstalten får ett stipendium avsett att trygga utkomsten, dagpenning för studier eller någon annan motsvarande ekonomisk förmån till ett belopp som överskrider den högsta studiepenning som beviljas för utbildningen ifråga. Stipendier som kompletterar studiestödet och är avsedda för studerandebesök utomlands beaktas inte vid bedömningen av om studiepenning ska beviljas.

Ränteunderstöd

Enligt 16 a § kan de förfallna räntorna på studielån betalas av som ränteunderstöd av statens medel. Ett villkor för att ränteunderstöd ska beviljas är att låntagaren har haft skattepliktig inkomst till ett belopp av i genomsnitt högst 775 euro i månaden under fyra månader närmast före den månad då räntan normalt förfaller till betalning. Om låntagaren försörjer egna minderåriga barn eller makens minderåriga barn som bor hos låntagaren, är den övre inkomstgränsen för ränteunderstödet dock 895 euro i månaden, om antalet barn är ett, 930 euro per månad, om antalet barn är två, och 985 euro per månad, om antalet barn är tre.

Studiestödet för högskolestuderande

Tillräcklig framgång i studierna

Tillräcklig framgång i studierna är en förutsättning för att beviljas studiestöd. Om till-

räcklig framgång i studierna föreskrivs i 5 b § i lagen om studiestöd samt i 4 § i motsvarande förordning. Studieförloppet följs upp för föregående läsår samt för hela studietiden. Framgången i studierna anses tillräcklig om den tid under vilken den studerande bedriver studier på heltid inte väsentligt kommer att överskrida den stödtid som fastställts för studierna i fråga. Utbetalningen av studiestödet kan fortsättas även om studieprestationerna är otillräckliga, om den studerande anför särskilda skäl till att studierna tillfälligt fördröjts. Godtagbara skäl kan vara att den studerande eller en nära anhörig drabbats av sjukdom eller att den studerande befinner sig i en svår livssituation eller något annat särskilt skäl av tillfällig natur.

Den studerande kan ges en tidsfrist inom vilken han eller hon skall visa framsteg i studierna på det sätt Folkpensionsanstalten eller studiestödsnämnden förutsätter, för att utbetalningen av studiestödet skall kunna fortsättas, vid äventyr att utbetalningen annars avbryts. Studiestödet upphör om den studerande inte svarar på begäran om utredning, inte anger godtagbara skäl till att studierna framskrider långsamt eller inom utsatt tid inte genomför de studier som förutsatts av honom eller henne. Studiestödet kan återkrävas om studieprestationer helt saknas under en termin eller om det av omständigheterna framgår att den studerande inte ens haft för avsikt att studera på heltid.

Om bedömningen av tillräcklig framgång i studierna föreskrivs i 4 § i förordningen om studiestöd. En högskolestuderandes studier anses framskrida i en sådan takt att examen kan avläggas inom den stödtid som fastställts för studierna i fråga, om den studerande per stödmånad i genomsnitt har 5,5 studiepoängs studieprestationer som hör till examen. Studiestöd kan dock beviljas eller utbetalningen av stödet fortsättas, om den studerande per stödmånad i genomsnitt har minst 4,8 studiepoängs studieprestationer som hör till examen. Även om studieprestationerna under hela den föregående studietiden är färre än vad som nämns ovan, kan studiestöd beviljas eller utbetalningen av stödet fortsättas, om den studerande under stödmånaderna under det läsår som föregår bedömningen har genomfört i genomsnitt minst 4,8 studiepoängs

studieprestationer per stödmånad. Framgången i studierna anses dock inte tillräcklig även om ovannämnda förutsättningar uppfylls, om den studerande helt saknar prestationer för det föregående läsåret eller om antalet prestationer i förhållande till de förbrukade stödmånaderna varit synnerligen litet.

Tidsbegränsningar

Enligt 7 § i lagen om studiestöd beviljas studiestöd för den tid då den studerande bedriver heltidsstudier. Studiestöd för högskolestudier kan fås för högst 70 månader. Den tid som berättigar en studerande till studiestöd för avläggande av en högskoleexamen bestäms på basis av examens omfattning enligt universitetslagen (558/2009) eller yrkeshögskolelagen (351/2003) så att den tid som berättigar till stöd är högst nio månader per sådant läsår som innefattas i examens omfattning, utökad med tio månader. För ett sådant halvt läsår som följer på de fulla läsåren är den tid som berättigar till stöd dock fem månader. Om en studerande som har beviljats studiestöd för högskolestudier men som inte har avlagt högskoleexamen inleder studier för en andra högskoleexamen, beaktas de månader som använts för den tidigare examen vid uträkningen av den tid som berättigar till stöd. Närmare bestämmelser om den tid som berättigar till studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet.

I praktiken förlängs stödtiden för en examen med ett läsår utöver den målsatta tiden för högskoleexamen, vilket är motiverat särskilt med tanke på dem vars studier fördröjts. Den bredd tilltagna marginalen tar hänsyn till variationerna i den arbetsinsats som krävs för respektive examen och i olika studiearrangemang, eftersom det föreligger betydande skillnader i fråga om studiernas längd mellan olika studieområden. Största delen av studenterna vid universiteten har antagits för studier med inriktning på både lägre och högre högskoleexamen. Att examensstrukturen är uppdelad i två steg beaktas emellertid inte då studiestöd beviljas, och om den studerande har studierätt för såväl lägre som högre högskoleexamen fastställs den tid som berättigar

till studiestöd på basis av studiernas sammanlagda omfattning.

Enligt 7 a § kan en studerande som har fått studiestöd under den maximitid som avses i 7 § för avläggandet av en högskoleexamen beviljas studiestöd för den återstående tiden av studierna, dock för högst nio månader. Ett villkor är att den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl. Med stöd av denna bestämmelse kan maximitiden för beviljande av studiestöd för högre högskoleexamen eller yrkeshögskoleexamen förlängas. Den maximala stödtiden för lägre högskoleexamen kan förlängas endast om den studerande antagits för att avlägga enbart lägre högskoleexamen.

Om förbrukning av stödtiden föreskrivs i 7 b §. En stödmånad anses förbrukad när studiepenningen har betalats ut. Om enbart bostadstillägget lyfts, förbrukas emellertid inte antalet stödmånader. Om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen för en stödmånad före utgången av mars kalenderåret efter stödåret, återinförs stödmånaden. Återkrav medför inte att en stödmånad återinförs, om inte återkravet föranleds av felaktig utbetalning eller av retroaktiv betalning av en sådan förmån som avses i 6 §.

Stöd för skolresor

Berättigade till stöd för skolresor enligt 2 § i lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997) är studerande bosatta i Finland som bedriver heltidsstudier i Finland inom sådan gymnasieutbildning som föreskrivs i gymnasielagen (629/1998) eller sådan grundläggande yrkesutbildning som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (630/1998). I fråga om vilka studier som är heltidsstudier gäller vad som bestäms i lagen om studiestöd. Berättigade till stöd för skolresor är även studerande som deltar i studier i huslig ekonomi som ordnas i annan form än som grundläggande yrkesutbildning, i undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte för handikappade studerande eller i sådana studier för invandrare vilka förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen.

Berättigade till stöd för skolresor är dock inte studerande som deltar i utbildning som ordnas som distans- eller privatundervisning eller som avgiftsbelagd service, i läroavtalsutbildning eller i utbildning som förbereder för yrkesinriktad grundexamen som avläggs som en fristående examen.

Hur resekostnaderna bestäms och räknas ut föreskrivs i 4 §. Skolresekostnaderna beaktas inte till den del skolresan överstiger 100 kilometer i ena riktningen.

En studerande som använder andra färdmedel än kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar kan beviljas stöd för skolresor enligt bestämmelsen gällande eget färdmedel, förutsatt att de villkor som uppställs i 4 a § uppfylls. Villkoren är att skolresan i ena riktningen för mer än fem kilometer av den studerandes skolväg inte omfattas av kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, att den studerandes dagliga skolresa med väntetider inberäknade i medeltal tar mer än tre timmar i anspråk per dag under månaden i fråga, eller att den studerande under en månad har möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar för i medeltal högst sex skolresor i ena riktningen per vecka. Därutöver kan en studerande anses vara berättigad till stöd för skolresor, om han eller hon saknar möjligheter att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar därför att skolresan av andra skäl blir alltför svår eller ansträngande för den studerande.

Enligt 7 § beviljas stöd för skolresor enligt hela studiemånader för högst nio månader per läsår från den dag studierna inleds. En studiemånad berättigar till stöd för skolresor om den omfattar sammanlagt minst 18 sådana dagar i en följd som ingår i studietiden under läsåret.

2.2 Den internationella utvecklingen

I de nordiska länderna uppmuntras de studerande till heltidsstudier genom ett studiebidrag som utbetalas till den studerande själv. I Sverige och Norge är det framför allt lånebaserat, medan det i Danmark och Finland framför allt baseras på en studiepenning. På Island utgörs hela studiebidraget av

ett lån. I Finland handlar det om ett banklån, i de andra nordiska länderna är det staten som beviljar lånet. Den andel som utgörs av en studiepenning är nästhögst i Finland, som placerar sig strax efter Danmark. Det totala beloppet för studiestödet i Finland (studiepenning och studielån) är dock lägst i Norden. Gemensamt för studiebidragssystemen i de nordiska länderna är att beviljandet av bidraget påverkas av hur studierna framskrider och behovet av ekonomiskt stöd. Dessutom är bidraget tidsbegränsat, dock så att olika slags livssituationer och examenssystem har beaktats.

I Norge beviljas studiebidrag för maximalt åtta år, i Danmark för högst 70 månader, vilket motsvarar sex läsår. I Sverige beviljas bidrag för 240 veckor, vilket likaledes motsvarar sex läsår. Bidragstiden har slagits fast separat för lägre respektive högre högskoleexamen i Danmark och på Island. Studier för påbyggnadsexamen stöds med studiebidrag i samtliga nordiska länder förutom Norge.

Det ingår olika slags sporrar i studiebidragssystemen i de nordiska länderna för att påskynda studierna. I Norge försöker man få de studerande att utexamineras i snabb takt och att lyfta studielån genom ett system, där ett studielån som den studerande lyft för en examen som avlagts inom utsatt tid delvis omvandlas till motsvarande belopp som studiepenning. I Danmark kan en studerande som förbrukat sin bidragstid få lån för att slutföra sina studier. På Island är storleken på lånet bundet till antalet avlagda studiepoäng. Finland har för sin del tagit i bruk ett skatteavdrag för dem som avlägger sin högskoleexamen inom utsatt tid.

Jämfört med övriga länder i Europa är studiestödet i Finland på medelnivå, men utnyttjas i hög grad. Särskilda morötter är i bruk till exempel i Nederländerna, där bidraget inledningsvis består av ett lån, men övergår till en studiepenning om studietakten är tillräckligt hög. I Österrike och Tyskland uppmuntras de studerande att avlägga sina studier i unga år och inom en viss tid. I vissa länder kan studiebidraget kompletteras med stipendier som beviljas på basis av den studerandes framgång i studierna.

2.3 Bedömning av nuläget

Ett tillräckligt studiestöd

Det nuvarande studiebidraget baserar sig framför allt på studiepenningen och har god täckningsgrad. Ungefär hälften av alla som studerar vidare efter den grundläggande utbildningen omfattas av stödet. I vissa fall kan föräldrarnas låga inkomstnivå inverka höjande på den del av stödet som beviljas i form av studiepenning, och därtill kan en studerande utöver studiepenningen ta studielån med statsborgen. Det maximala studiestödet är nu högre än någonsin, men efter den genomgripande reformen av studiestödet i början av 1990-talet baserar det sig i något högre grad på låneandelen jämfört med läget efter reformen. Studiestödet för en självständigt boende myndig högskolestuderande är högst cirka 800 euro i månaden och för studerande vid övriga läroanstalter cirka 748 euro i månaden.

Jämfört med minimiutkomstskyddet är studiestödets sammanlagda nivå knappt tilltagen. Enbart studiestödet räcker i allmänhet inte heller till för att trygga den studerandes utkomst. Den studerande får en skälig utkomstnivå, om han eller hon utöver studiepenningen har förvärvsinkomster, använder sig av studielån med statsborgen och har tillgång till en bostad till skäligt pris. Om den studerande inte utnyttjar studielånet till maximalt belopp försvagas emellertid det utdimensionerade studiestödet. Av de högskolestuderande som beviljats studiestöd läsåret 2008–2009 anhöll 48 procent om statsborgen, och av de studerande på andra stadiet 27 procent. År 2008 hade 39 procent av dem som avlagt examen vid yrkeshögskola lyft studielån, och av dem som avlagt universitetsexamen 36 procent. Det huvudsakliga skälet till de låga procentuella andelarna är att de studerande har goda möjligheter till förvärvsarbete, samtidigt som det råder osäkerhet på arbetsmarknaden och de studerande är osäkra på om de kan betala tillbaka lånet efter examen.

För en del studerande utgör förvärvsarbete under studietiden en förutsättning för att de ska ha en tryggad utkomst. I allmänhet anses den arbetserfarenhet som en studerande för-

värvat under studietiden också viktig för att hitta arbete efter examen. Att förvärvsarbete under studietiden har emellertid också negativa konsekvenser såväl för den studerandes ekonomiska förutsättningar att klara sig under denna tid som för hans eller hennes studier på heltid. Enligt utredningen *Opiskelijatutkimus 2006* som riktades till studerande, förvärvsarbetar de i snitt 22 timmar per vecka. Av samtliga studerande ansåg 44 procent att deras studieframgång påverkades negativt av förvärvsarbetet, och av dem som studerade vid universitet var rentav hälften av den åsikten.

År 2009 företog Folkpensionsanstalten en utredning över hur studiestödet utnyttjas som baserade sig på uppgifter i Folkpensionsanstaltens register. Målgruppen för undersökningen utgjordes av studerande som inlett studierna höstterminen 2003–2005 och som lyfte studiestöd. Enligt utredningen utnyttjade de som inlett studierna vid en högskola studiestödet ganska regelbundet under de tre första studieåren. Studiepenningens andel av de högskolestuderandes årsbudget var i genomsnitt en tredjedel i början av studierna, men vid ingången av det fjärde studieåret bara knappt en femtedel. I början av studierna klarade sig tio procent, och några år senare sex procent av de högskolestuderande, endast på studiestödet. Enligt utredningen är utkomstskillnaderna mellan de studerande stora under studietiden. Bruttoinkomsterna för den tiondel som har de lägsta inkomsterna var i genomsnitt 170 euro i månaden och för den tiondel som hade de högsta inkomsterna i genomsnitt 1 040 euro i månaden. Enligt utredningen var det mycket vanligt att de studerande förvärvsarbetade, men däremot förekom det stora variationer i inkomstnivån på årsnivå mellan olika kategorier av studerande. De stora skillnaderna berodde bl.a. på de studerandes ålder, hur långt de kommit i studierna, studieväg och -område, om de hade familj eller inte och i vilket landskap de var bosatta.

Studiestödet för högskolestuderande

För de flesta universitetsexaminas del har man från och med hösten 2005 övergått till ett examenssystem i två steg, där de som sik-

tar på högre högskoleexamen först ska avlägga lägre högskoleexamen. I urvalsprocessen antas nya studerande i regel för studier som leder till lägre och högre högskoleexamen, men studiestödet beviljas på en gång för vardera examen. Detta kan leda till att den studerande utnyttjar medlen på ett oändamålsenligt sätt, så att stödmånaderna inte räcker till för att slutföra den högre examen. Enligt Folkpensionsanstaltens utredning hösten 2009 som baserar sig på uppgifter i Folkpensionsanstaltens register, såg det ut som om knappt tio procent av de studerande som hade inlett sina studier med inriktning på högre högskoleexamen 2003 skulle komma att ha förbrukat stödtiden innan de avlagt högre högskoleexamen. De som utexaminerades med högre högskoleexamen 2008 hade i genomsnitt förbrukat 51 stödmånader.

Läsåret 2008–2009 beviljades sammanlagt cirka 165 000 högskolestuderande studiestöd. Av dessa befann sig hösten 2009 cirka 61 000 universitetsstuderande och cirka 54 500 studerande vid yrkeshögskolor inom ramen för systemet för uppföljningen av studieframgången. Ett brev med begäran om utredning av hur studierna framskred skickades till cirka 9 000 universitetsstuderande och cirka 10 000 studerande vid yrkeshögskolor. De riktgivande resultaten från Folkpensionsanstaltens utredning gav vid handen att det förekommer problem i de studerandes framsteg i studierna. Efter tre års studier hade de som inlett studierna vid en yrkeshögskola år 2003 i genomsnitt avlagt 163 studiepoäng, och de som inlett universitetsstudier 166 studiepoäng. För att utexamineras inom utsatt tid borde man ha avlagt 180 studiepoäng efter tre års studier.

Stöd för skolresor

Syftet med stödet för skolresor är att stödja att utbildningen är tillgänglig samt ersätta de kostnader skolresorna föranleder under olika trafikmässiga förhållanden. Stödets trafikpolitiska natur är väsentligt, eftersom cirka 74 procent av stödet utbetalas till dem som anordnar kollektivtransport, cirka 9 procent till utbildningsanordnare och cirka 17 procent till de studerandena själva. Läsåret 2008–2009 beviljades stöd för skolresor cirka

51 400 studerande, varav cirka 70 procent studerade vid en yrkesläroanstalt och 30 procent vid ett gymnasium. Vårterminen 2009 uppgick stödet i genomsnitt till 134 euro per månad. Stödet riktas till yngre studerande som ännu bor hos sina föräldrar, varav de flesta inte får studiestöd eftersom det är behovsprövat.

Lagstiftningen kring stödet för skolresor har ändrats några gånger under de tio år den varit i kraft. Den mest betydelsefulla utvidgningen av rätten till stödet skedde 1999, då vuxenstuderande inom den grundläggande yrkesinriktade utbildningen inkluderades. I december 2009 trädde kollektivtrafiklagen (869/2009) i kraft, där de krav EU:s trafikavtalsförordning ställer beaktas. Dessa ändringar påverkar prissättningen på biljetterna i kollektivtrafiken och därmed även kostnaderna för stödet för skolresor och villkoren för att bevilja det.

För att utvärdera de totala kostnaderna för stödet tillsattes en arbetsgrupp som under 2008 kartlade behoven av att utveckla stödet för skolresor (*En helhetsbedömning av skolrestödet för studerande inom gymnasieutbildning och yrkesutbildning, Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2008:10*). Enligt arbetsgruppens rapport har antalet bidragstagare bibehållits på samma nivå så länge stödet funnits, medan andelen som studerar vid gymnasium har sjunkit. Bland de studerande som omfattades av stödet för skolresor använde sig de flesta av offentlig kollektivtrafik. Under bedömningsperioden har utgifterna för stödet ökat med 48 procent på grund av höjda biljettpriser.

Arbetsgruppen presenterade flera förslag i syfte att förbättra stödet för skolresor. Förslagen avser att förbättra utbildningens tillgänglighet och förtydliga bidragssystemet såväl ur de studerandes som de verkställande instansernas synvinkel. En högre täckningsgrad för stödet är motiverad eftersom gymnasie- och yrkesutbildningsnätet blir allt glesare, vilket leder till att de studerandes skolresor blir längre och behovet av en fungerande kollektivtrafik ökar.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Enligt det ställningstagande som regeringen presenterade efter överläggningarna den 24 februari 2009 förutsätter en högre sysselsättningsgrad längre arbetskarriärer. I syfte att tidigarelägga den yrkesaktiva tiden borde en betydande andel av de högskolestuderande avlägga examen i snabbare takt för att därpå övergå till arbetslivet. För att förverkliga målet beslöt regeringen låta utarbeta ett förslag till en strukturell reform av studiestödet före utgången av 2009, i syfte att uppmuntra de studerande till heltidsstudier. Den av kultur- och idrottsministern tillsatta ledningsgruppen som fick i uppdrag att dryfta studiestödet, föreslog i sin promemoria *Strukturell utveckling av studiestödet. Syftet är att uppmuntra till studier på heltid på högskolenivå. (Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2009:33)* en rad åtgärder som syftar till att med hjälp av nuvarande studiestödsmodell styra de studerande till systematiskt upplagda studier på heltid, förbättra studielånets användbarhet som finansieringsmodell för studierna och se till att stödet räcker till för att trygga de ekonomiska förutsättningarna för studier på heltid.

Målet med förslaget är att stärka studiestödet så att det uppmuntrar till studier på heltid. Förslaget förutsätter att de studerande som är i behov av ekonomiskt stöd i fortsättningen i högre grad än hittills förbinder sig till regelbundna studier och lägger upp studierna mer systematiskt, samtidigt som studiestödet föreslås förbättras så att det är tillräckligt för att ge förutsättningar för heltidsstudier. För att den studerandes utkomst under studietiden ska tryggas, bör han eller hon utnyttja studiestödet till fullo och mer systematiskt än för närvarande.

Därtill föreslås att täckningsgraden för stödet för skolresor förbättras och att villkoren för att bevilja det görs tydligare i syfte att främja tillgängligheten till gymnasieutbildning och yrkesutbildning.

3.2 Alternativ

Strukturell utveckling av studiestödet

En bedömning av alternativa förslag till hur studiestödets struktur kunde utvecklas ingår i ovannämnda ledningsgrupps promemoria. I promemorian utvärderades olika modeller där studiestödet baserar sig på studiepenningen i högre grad än för närvarande antingen i början eller i slutet av studierna. Ett bättre stöd än det nuvarande i början av studierna skulle inte alltid garantera att studierna slutförs inom utsatt tid; tvärtom kunde en lägre studiepenning mot slutet av studietiden öka andelen förvärvsarbete vid sidan av studierna och förlänga studietiden. Antalet studerande som förvärvsarbetar stiger i takt med antalet studieår, samtidigt som andelen som lyfter studiestöd minskar. Ett bidragssystem, där de som studerar för högre högskoleexamen kan få högre studiepenning än de som enbart studerar med inriktning på lägre högskoleexamen eller yrkeshögskoleexamen är för sin del inte förenligt med en jämlik högskolepolitik.

I ledningsgruppens promemoria behandlades också en modell där studiestödet i högre grad baserar sig på studielån. Stöd i form av lån kan antas utgöra en ekonomisk press på den studerande att öka studietakten. I promemorian bedömdes ett dylikt tvång fungera som en sporre för en del studerande, medan det skulle föranleda bekymmer och stress för andra, vilket inte nödvändigtvis skulle ha en positiv effekt för att få dem att fokusera på studierna. En ändring mot ett mer lånebaserat studiestöd vore också problematisk eftersom studerande nuförtiden undviker att ta lån. Ett mer lånebaserat system skulle antagligen inte öka andelen studerande som lyfter lån eller minska andelen som förvärvsarbetar, utan eventuellt till och med öka andelen som förvärvsarbetar, eftersom ingen kan tvingas ta lån. Därutöver skulle ett betydligt mer lånebaserat system vara skadligt med tanke på att alla ska ha lika möjligheter till utbildning, eftersom ett sådant system kan leda till att de studerandes socioekonomiska bakgrund inverkar på urvalet av dem.

Enligt ledningsgruppens bedömning skulle modeller som till sin struktur avviker från det

nuvarande systemet inte påskynda studierna i högre grad, eftersom en betydande del av ett studiestöd som eventuellt vore på bättre nivå skulle rikta sig till sådana studerande som i vilket fall som helst skulle bli klara inom den tid som förutsätts. Ledningsgruppen ansåg det således inte ändamålsenligt att göra det nuvarande systemet mer komplicerat, och ansåg inte heller att man med studiestödets hjälp kan avskaffa sådana skillnader i utexamineringsstakten som beror på skillnader mellan olika utbildningsområden.

Uppföljning av studieframgången

I ledningsgruppens promemoria diskuteras också en definition av minimistudier, enligt vilken den studerande oavsett antalet förbrukade stödmånader bör ha avlagt ett visst antal studieprestationer (till exempel 10/15/30 studiepoäng), om han eller hon lyft studiestöd under ifrågavarande läsår. Målet med det nya kriteriet skulle vara att uppmuntra de studerande till regelbundna studier på heltid och samtidigt bättre än för närvarande rikta studiestödet till heltidsstuderande. De studerande som i praktiken skulle falla utanför det tänkta systemet är sådana, vars studier utan godtagbara skäl framskrider i synnerligen långsam takt och som lyfter studiestöd bara några få månader per läsår. I den tänkta modellen skulle de tvingas studera i snabbare takt för att fortsättningsvis få lyfta studiestöd.

År 2005 togs en tidsbegränsning av studietiden för universitetsexamina i bruk. Avsikten med ibruktagandet av ett krav på ett minimiantal studiepoäng skulle delvis överlappa syftet med begränsningen av studietiden, dvs. regelbundna studier på kortare tid. Ibruktagandet av det nya kriteriet skulle även öka studiestödsnämndernas arbetsbörda. Därutöver skulle definitionen av minimistudierna innebära en avgränsning där studeranden som bara får ihop några få studieprestationer under läsåret och därför bara förbrukar några enstaka stödmånader skulle falla utanför ramen för studiestödet.

3.3 De viktigaste förslagen

Ett tillräckligt studiestöd

Att utveckla studielånets användbarhet

I dagens läge ska den studerande ansöka separat om varje del av studiestödet, dvs. studiepenningen, bostadstillägget och statsborgen för studielånet. Ofta ansöker den studerande i början av läsåret bara om studiepenning och bostadstillägg, men inte om statsborgen. Om en studerande i sådana fall vill lyfta studielån senare under läsåret måste han eller hon göra en ny ansökan om statsborgen, och borgen kan beviljas tidigast från början av den månad ansökan lämnades in. Det föreslås därför att beviljandet av statsborgen för studielån ska ändras så att statsborgen beviljas en därtill berättigad högskolestuderande utan särskild ansökan då han eller hon ansöker om studiepenning. Förslaget ökar sannolikt användningen av studielån, eftersom den studerande vid behov alltid kan få lånebeloppet för hela läsåret till sitt förfogande. Den studerande kan emellertid om han eller hon så vill helt låta bli att lyfta lånet eller lyfta den summa som önskas inom ramen för det beviljade maximala borgensbeloppet.

Andra studerande än sådana som studerar vid en högskola ska också framöver ansöka särskilt om statsborgen. Studerande på andra stadiet är i medeltal yngre än högskolestuderande och ofta fortfarande minderåriga när de inleder sina studier. Genom att också i fortsättningen kräva särskild ansökan vill man försöka förebygga problem med återbetalningen av lånet. Om statsborgen beviljas automatiskt skulle det nämligen kunna locka framför allt unga studerande att ta oöverlagda studielån.

Enligt huvudregeln beviljas statsborgen för studielån endast studerande som får studiepenning. I vissa situationer kan statsborgen också beviljas en studerande som bor självständigt och studerar vid en annan läroanstalt än ett gymnasium även om han eller hon inte är berättigad till studiepenning. Nuvarande undantagsbestämmelser försätter 18–19-åriga gymnasiestuderande som bor självständigt i en ojämlig situation i jämförelse med jämn-

åriga studerande vid yrkesläroanstalter som bor självständigt, eftersom som kan beviljas borgen utan hinder av föräldrarnas inkomster. Det föreslås därför att rätten till borgen ska utvidgas så att också 18 år fyllda självständigt boende gymnasiestuderande kan beviljas borgen på samma grunder som studerande vid yrkesläroanstalter. En sådan utvidgning av rätten till borgen är motiverad inte bara med tanke på jämlikheten mellan dessa studerande, utan också, och framför allt om gymnasienätet i framtiden glesnar så att en betydande del av gymnasisterna blir tvungna att flytta från sin hemort för studiernas skull.

Att studera och leva utomlands medför avsevärda tilläggskostnader som inte till fullo täcks av det nuvarande studiestödet. Maximibeloppet av statsborgen föreslås därför höjas till 600 euro i månaden för studier utomlands. En höjning av borgensbeloppet påverkar studielånsavdraget för dem som avlagt examen utomlands, eftersom det maximala lånebeloppet fastställs enligt examens omfattning och beräknas enligt de bestämmelser om maximibeloppet av statsborgen för studielån som gäller vid tidpunkten då examen avläggs. Den föreslagna ändringen påverkar inte beloppet på avdraget för studielån för studerande på utbyte utomlands.

Ränteunderstöd

Inkomstgränserna för ränteunderstöd föreslås höjas för att understödet bättre ska nå dem som har avslutat sina studier och har små inkomster, och som trots sin utbildning ännu inte har funnit sysselsättning. En justering av inkomstgränserna för ränteunderstöd anses vara ett effektivt sätt att minska de utgifter som borgensansvaret förorsakar staten.

Inkomstnivån steg med ca 54 procent för alla löntagare mellan 1996 och 2008. Inkomstgränsen för ränteunderstöd föreslås på grund därav höjas till 1 195 euro i månaden. Inkomstgränserna på basis av antalet barn föreslås på motsvarande sätt höjas till 1 380 euro i månaden om antalet barn är ett, 1 430 euro i månaden om antalet barn är två och 1 515 euro i månaden om antalet barn är tre eller flera.

Inkomstgränsen för ränteunderstödet höjdes senast 1996. År 2008 fick sammanlagt 6 050 personer ränteunderstöd, och i genomsnitt belöpte det sig till 277 euro per år. På basis av den statsgaranti som utbetalats var den inestående studieskulden för en studerande i genomsnitt 4000 euro. År 2008 staten stod för återbetalningen av cirka två procent av samtliga studielån till bankerna. Staten betalade 1,6 miljoner euro i ränteunderstöd, vilket är cirka 14 procent av det sammanlagda räntebeloppet på 11,5 miljoner euro.

Ingen särskild behovsprövning för eventuell prakticklön eller stipendium

Enligt förslaget upphävs bestämmelserna i 20 § i lagen om studiestöd om särskild ekonomiskt behovsprövning av lön för arbetspraktik eller för inlärnin i arbetet samt om stipendium från läroanstalten. Bestämmelserna komplicerar behovsprövningen av studiestödet och är svårbegripliga för den studerande samt omöjliga att tillämpa rättvist, eftersom den studerandes utredning över prakticklönens eller stipendiets belopp ofta helt utgår från hans eller hennes egna uppgifter. Systemet skulle också vara lättfattligare för den studerande om den på den studerandes egna inkomster grundade behovsprövningen endast skulle utgå från den nuvarande årsinkomstmodellen. Lön för arbetspraktik eller inlärnin på arbetsplatsen samt stipendium beaktas även i fortsättningen som den studerandes egen inkomst enligt 17 §.

Enligt förslaget ska dagpenning från läroanstalten eller motsvarande förmån fortfarande vara föremål för en särskild ekonomisk behovsprövning.

Studiestöd för högskolestuderande

Tillräcklig framgång i studierna

För att effektivisera studierna och uppmuntra till regelbundna studier föreslås det att tillvägagångssättet vid uppföljningen av högskolestuderandenas framsteg i studierna görs enhetligt. För närvarande kan praxis i viss grad variera mellan olika studiestödsnämnder. Enligt förslaget ska kravet på studieprestationer för varje studiestödsmanad

som används höjas från nuvarande 4,8 till 5 studiepoäng i uppföljningen av studieframgången. Därtill föreslås det att uppföljningen i större utsträckning än hittills ska rikta in sig på den studerandes prestationer under föregående läsår.

Utbetalningen av studiestöd kan fortsättas för en viss tid i samband med uppföljningen av studieframgången. Enligt förslaget kan stöd för högskolestudier beviljas för en viss tid som högst sträcker sig till läsårets slut. När tidsfristen har gått ut, kan utbetalningen av studiestöd fortsättas om den studerande har avlagt minst fem studiepoäng per stödmånad under läsåret i fråga. Om studiestödet dras in på grund av otillräcklig framgång i studierna sker det när det gäller högskolestudier vid utgången av den termin under vilken uppföljningen av studieframgången gjordes.

Återkrav av studiestöd kan övervägas i fall av synnerligen små studieprestationer. Studieprestationerna anses synnerligen små om en studerande under föregående läsår i medeltal har avlagt mindre än en studiepoäng per stödmånad.

Om studiestödet har dragits in på grund av otillräcklig studieframgång kan utbetalningen av studiestöd fortsättas då den studerande har avlagt minst fem studiepoäng per stödmånad under hela sin studietid eller om han eller hon har avlagt minst 20 studiepoäng efter indragningen av studiestödet.

Beaktande av examensstrukturen i två steg vid beviljande av studiestöd

För att främja en systematisk användning av studiestödet föreslås det att praxis vid beviljande av studiestöd ska ändras så att en studerande som har antagits för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen beviljas stödet separat, först för lägre högskoleexamen, och först därefter för högre högskoleexamen. Enligt förslaget bestäms dock den sammanlagda maximala stödtiden såsom för närvarande utgående från examinas sammanlagda omfattning.

Enligt förslaget ska examensstrukturen i två steg också beaktas vid beviljande av en förlängning av maximitiden för studiestöd enligt 7 a §. Bestämmelserna om förlängning av maximitiden ändras så att också maximi-

tiden för studiestöd för lägre högskoleexamen kan förlängas även om den studerande har antagits för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen. Dessutom ska enligt förslaget beviljandet av förlängning göras smidigare. Förlängning kan beviljas t.ex. för avläggande av lägre och högre högskoleexamen eller för yrkeshögskoleexamen och ett separat magisterprogram. Grunderna för beviljande av förlängning av den maximala stödtiden föreslås dock inte ändras i andra avseenden, och förlängning kan också i fortsättningen beviljas för totalt högst nio månader.

Enligt förslaget ska universitetens examensstruktur i två steg beaktas också beträffande kontrollen av de studerandes egna inkomster, eftersom en studerande kan besluta att avsluta sina studier efter lägre högskoleexamen och permanent övergå till arbetsmarknaden. Bestämmelserna om beaktande av den studerandes egna inkomster föreslås bli ändrade så att den månad då en lägre högskoleexamen avläggs kan betraktas som den månad då examen avläggs om studeranden bevisligen har avslutat sina studier i och med att han eller hon avlagt den lägre högskoleexamen. Inkomster som har erhållits efter att studierna avslutats beaktas då inte till den del som fribeloppet överskrider på grund av dem. Eftersom studiestödet enligt förslaget i fortsättningen beviljas separat för lägre respektive högre högskoleexamen, kan studierna också anses vara avslutade när en studerande har förbrukat den maximala stödtiden för den lägre examen.

Studiestöd för vetenskapliga, konstnärliga och yrkesinriktade påbyggnadsstudier

Enligt förslaget beviljas studiestöd för vetenskapliga, konstnärliga och yrkesinriktade påbyggnadsstudier för högst nio månader. Härigenom blir det möjligt att inleda påbyggnadsstudier med hjälp av studiestöd eller att använda stödmånader mellan stipendieperioder. Studiestöd är dock inte det lämpligaste sättet att finansiera påbyggnadsstudier utan en effektiv och engagerad forskarutbildning bör kunna arrangeras t.ex. utifrån ett anställningsförhållande.

Månader då endast bostadstillägg lyfts definieras som stödmånader

Det föreslås att definitionen av stödmånad i lagen om studiestöd ändras så att en stödmånad anses vara en månad under vilken en studerande har fått studiepenning eller bostadstillägg. Samma definition av stödmånad tillämpas då vid definitionen av studiestödstitid, uppföljningen av studieframgången och inkomstkontrollen. Syftet med att ändra definitionen av en stödmånad är att främja en systematisk användning av studiestödet och avläggandet av examen inom stödtiden.

För närvarande påverkas inte antalet stödmånader om en högskolestuderande vissa månader endast lyfter bostadstillägg, men sådana månader räknas som stödmånader i inkomstkontrollen och uppföljningen av studieframgången. För att spara stödmånader kan de studerande därför lyfta enbart bostadstillägg under långa perioder. Detta är dock inte ett ändamålsenligt sätt att använda studiestödet, eftersom möjligheten att enbart lyfta bostadstillägg kan fördröja examen. När den tid som berättigar till studiestöd har gått ut, kan allmänt bostadsbidrag vid behov beviljas en studerande som ännu inte har slutfört sina studier.

Efter den föreslagna ändringen återinförs stödmånaden om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad före utgången av mars under det kalenderår som följer på stödåret. Lagen anger inte om en frivillig återbetalning av studiestödet kan återtas senare, men enligt den praxis som utformats kan en frivillig återbetalning inte återtas, utan den normala ansökningstiden för studiestöd enligt 23 § i lagen tillämpas då studiestöd beviljas på nytt. Att återta en frivillig återbetalning är inte heller ändamålsenligt, eftersom antalet förbrukade studiemånader också används för att bedöma studieframgången. Om en frivillig återbetalning skulle kunna återkallas senare skulle det bli nödvändigt att på nytt också ta ställning till om studieframgången varit tillräcklig, eftersom antalet förbrukade stödmånader skulle öka. För klarhetens skull föreslås därför att bestämmelserna om frivillig återbetalning preciseras så att frivilligt återbetalda studiestöd kan beviljas på nytt med

beaktande av ansökningstiden enligt 23 § i lagen.

Stöd för skolresor

Enligt förslaget ska studerande som deltar i utbildning som förbereder för yrkesinriktad grundexamen och avläggs som fristående examen samt studerande som deltar i utbildning som leder till yrkesinriktad examen inom räddnings- och fängvårdsbranschen omfattas av stödet för skolresor. Utgångspunkten är att heltidsstuderande inom yrkesinriktad grundutbildning som är i behov av stödet ska behandlas jämligt, oberoende av utbildningsarrangemangen.

Det föreslås att kostnaderna för skolresor ska beaktas också för den del av skolresan som överskrider 100 km då den studerande anlitar kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, eftersom det blivit vanligare med allt snabbare färd-sätt inom kollektivtrafiken. Stöd för skolresor föreslås vid behov beviljas för längre tid än nio månader beroende på studiernas längd, eftersom det inte med tanke på utbildningens tillgänglighet är motiverat med en nio månaders begränsning.

Vidare föreslås det att grunderna för att bevilja stöd för skolresor görs flexibla så att stöd för skolresor på ansökan kan beviljas enligt eget färd-sätt, om studerandens skolresa eller det utnyttjade färd-sättet byts flera gånger under ett läsår. I annat fall skulle det bli nödvändigt att justera stödet flera gånger under läsåret och stödet skulle kunna bli mindre än ett stöd som bestäms enligt det egna färd-sättet.

I lagen ska enligt förslaget även intas en bestämmelse om första och sista dag då en biljettprodukt som stöds med stöd för skolresor får köpas. Det är inte ändamålsenligt att en studerande som har rätt till stöd för skolresor kan köpa en biljettprodukt för en tid som motsvarar en månad så att största delen av resorna inträffar utanför studietiden. Dessutom föreslås en bestämmelse om återkrav av stödet för skolresor om kollektivtrafik anlitas.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Studiepenning och bostadstillägg

Enligt uppskattning får ca 3 000 studerande årligen ingen studiepenning på grund av lön som utbetalas under deras praktiktid eller stipendium som deras läroanstalt beviljat. Att slopa den särskilda behovsprövningen gällande dessa löner och stipendier beräknas öka anslagsbehovet under moment 29.70.55 (studiestöd och bostadstillägg) med ca 1,5 miljoner euro år 2011 och med 3,5 miljoner euro från år 2012.

Att ändra praxis vid beviljande av studiestöd så att examensstrukturen i två steg beaktas har inga omedelbara statsfinansiella konsekvenser. På längre sikt leder ändringen sannolikt till att antalet stödmånader som förbrukas för en lägre högskoleexamen minskar med några månader. Efter några år minskar förslaget anslagsbehovet så att besparingen beräknas vara ca 1,5 miljoner euro år 2014 och 3,5 miljoner euro från år 2015.

Genom att ändra definitionen av stödmånad minskas användningen av bostadstillägg så att uppskattningsvis ca 6 000 studerande som får bostadstillägg använder tillägget några månader mindre varje år. År 2011 beräknas anslagsbehovet minska med 2 miljoner euro och från år 2012 med 4,5 miljoner euro.

Om studiestöd för påbyggnadsstudier beviljas för högst nio månader beräknas anslagsbehovet år 2011 minska med 0,2 miljoner euro och från 2012 med 0,5 miljoner euro.

De föreslagna ändringarna som gäller uppföljningen av framgången i studierna beräknas sammanlagt minska behovet av anslag år 2011 med 0,6 miljoner och från och med 2012 med 2,3 miljoner euro.

Ränteunderstöd

Justeringen av inkomstgränserna för ränteunderstöd ökar utgifterna för ränteunderstödet, men samtidigt antas lånebeloppen som staten som borgensman måste betala minska. Om staten i och med att inkomstgränserna för ränteunderstöd höjs betalar studielånsta-

garens räntor undviker låntagaren svårigheter med återbetalning av lånet och staten behöver inte betala hela lånesumman till banken på grundval av sitt borgensansvar. Uppskattningsvis 25 000 studielånstagare faller inom ramen för de nya föreslagna inkomstgränserna. Bland dem beräknas 3 300 få ränteunderstöd. Uppskattningsvis ökar förslaget utgifterna för ränteunderstöd under moment 29.70.52 under 2011 med 0,4 miljoner euro och från och med 2012 med 0,8 miljoner euro. Om lånen för uppskattningsvis 510 personer inte behöver betalas med statsborgen på grund av ränteunderstödet, minskar emellertid antalet lån staten i framtiden tvingas betala tillbaka i egenskap av borgensman och behovet av anslag för återbetalningar för borgensförbindelse minskar.

Stöd för skolresor

Om rätten till stöd för skolresor utvidgas kommer den att omfatta uppskattningsvis 1 500 studerande som studerar för en yrkesinriktad grundexamen som avläggs som fristående examen och några tiotal studerande inom räddnings- och fängvårdsbranschen. Den föreslagna utvidgningen av rätten till stödet ökar behovet av budgetmedel med uppskattningsvis 0,6 miljoner euro 2011 och 1,2 miljoner euro från 2012.

Årligen antas ca 4 500 studerande kunna få stöd för skolresor under längre tid än nio månader på grund av studiernas längd. Om rätten till stöd för skolresor utvidgas till att gälla hela läsåret ökar kostnaderna med uppskattningsvis 0,5 miljoner euro 2011 och med 1,3 miljoner euro från 2012.

Uppskattningsvis medför förslaget extra kostnader för ca 100 studerande, vars skolresor överstiger 100 kilometer. Behovet av tilläggsanslag till följd av detta är högst 0,1 miljoner euro per år.

Övriga förslag till ändringar i stödet för skolresor har inga större statsfinansiella konsekvenser.

Det totala behovet av tilläggsanslag under moment 29.70.59 (stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning) uppgår till 1,1 miljoner euro 2011 och 2,6 miljoner euro 2012.

4.2 Konsekvenser för studierna och de studerandes ekonomi

Studiestöd

Genom att slopa den särskilda behovsprövningen då studerande får prakticklön eller stipendium av en läroanstalt lindrar behovsprövningen på grund av de studerandes egna inkomster och förbättrar deras ekonomiska situation samt uppmuntrar dem att söka praktik.

En höjning av statsborgen för studier utomlands till 600 euro i månaden förenhetligar och förbättrar studiestödet för dem som studerar utomlands. Stödet till högskolestuderande som studerar utomlands höjs med 160 euro i månaden och stödet till andra än högskolestuderande med 240 euro i månaden. Det högsta möjliga stödet för studerande som studerar utomlands är då 1 108 euro. Det totala antalet stödtagare som studerar utomlands är ca 11 000 av vilka ca 4 400 studerar för en examen vid en utländsk läroanstalt och ca 6 000 studerar under en begränsad tid.

Om statsborgen för studielån beviljas automatiskt samtidigt med studiepenningen till högskolestuderande som är därtill berättigade blir det möjligt att snabbt utnyttja statsborgen för studielån, vilket ökar användningen av lån. Utvidgad rätt till statsborgen för studerande på andra stadiet höjer å sin sida nivån på studiestödet för 18–19-åriga gymnasie-studerande som bor självständigt.

Höjda inkomstgränser för ränteunderstöd gör låntagande säkrare inför eventuella ekonomiska risksituationer och uppmuntrar till att använda studielån för att finansiera försörjningen under studietiden. Höjda inkomstgränser för ränteunderstöd förbättrar framför allt möjligheterna för låntagare med små inkomster, t.ex. arbetslösa och sådana som sköter barn hemma, att klara av återbetalningen av studielånet. Inkomstgränsen höjs med 420 euro för studerande som inte har barn att försörja. Inkomstgränsen höjs med 485 euro i månaden om studeranden har ett barn, 500 euro i månaden om barnen är två och 530 euro i månaden om barnen är tre eller flera.

Genom att studiestödet beviljas separat för lägre och högre högskoleexamen och genom

att definitionen av stödmånad ändras främjas en systematisk användning av studiestödet och fokuseringen på heltidsstudier under den tid studiestöd beviljas. I vissa situationer kan den totala stödtiden bli kortare, men de föreslagna ändringarna styr dock de studerande mot examen inom den tid som förutsätts och säkerställer att antalet stödmånader räcker till för hela studietiden.

Syftet med att ändra kriterierna för uppföljning av studieframgången är att med hjälp av uppföljningen hitta de studerande vars studier av en eller annan orsak har fördröjts. Avsikten är att styra de studerande mot regelbundna studier och en systematisk användning av studiestödet och därigenom bidra till att tiden för att avlägga examen förkortas. Ändringen av kravkriterierna skulle sannolikt märkas på så sätt att merparten av de studerande som inte uppnår den prestationsnivå som fordras med sin nuvarande studietakt ändrar sitt beteende och börjar studera minst så som de nya kriterierna kräver. Den höjda studietakten förkortar också tiden för dessa studenter att avlägga examen. De föreslagna ändringarna kan även antas i någon mån öka indragningarna och återkraven av studiestöd. Få studieprestationer innebär dock inte automatiskt att studiestödet dras in utan fortsatt utbetalning av stöd prövas också framöver utifrån en utredning som studeranden lämnar in. Utbetalningen av studiestöd kan fortsätta om studeranden anför ett godtagbart skäl till att hans eller hennes studier tillfälligt fördröjts.

Utifrån uppgifter för läsåret 2007–2008 skulle antalet studerande som får en begäran om utredning inom ramen för uppföljningen av studieframstegen ha ökat med ca 3 600 studerande om prestationskravet skulle ha varit fem studiepoäng per stödmånad. Utifrån uppgifter rörande uppföljningen av studieframstegen under läsåret 2008–2009 fanns det uppskattningsvis ca 1 500 högskolestuderande som inte var nära utexaminering och som hade studieprestationer motsvarande mindre än två studiepoäng per stödmånad under läsåret före uppföljningen, men som ändå hade minst 4,8 studiepoäng per stödmånad under hela studietiden. Om dessutom den utvidgade omfattningen av uppföljningen av studieframstegen beaktas bör i och med de

föreslagna ändringarna i uppföljningen sammanlagt ca 6 000 studerande öka sin nuvarande studietakt.

Stöd för skolresor

De föreslagna ändringarna i stödet för skolresor är av avsevärd ekonomisk betydelse för sådana studerande som nu inte omfattas av stödet för skolresor på grund av utbildningsarrangemangen eller som på grund av att stödet för skolresor begränsas till nio månader inte får stöd under hela den tid studierna pågår under läsåret. Också en flexiblere syn på anlitaandet av eget färdstätt och upphävandet av maximigränsen på 100 kilometer höjer nivån på stödet för skolresor för enskilda studerande. Det genomsnittliga stödet för skolresor beräknas vara ca 148 euro i månaden.

4.3 Konsekvenser för verkställigheten av studiestödet

Förslagen har betydande konsekvenser för verkställigheten av studiestödet och stödet för skolresor. Förslagen kräver ändringar inte bara i informationssystemen utan också i kundinformationen, instruktionerna, kundbrev och beslutstexterna.

Slopandet av den särskilda behovsprövningen gällande praktiktid och stipendier minskar dels antalet ansökningar och utredning inför beslut om justering av studiestöd, dels behovet av anvisningar och rådgivning.

Om borgen beviljas automatiskt i samband med studiepenningen behövs ändringar i ansökningsförfarandet och informationssystemet bl.a. till den del det är fråga om behandling av betalningsstörningar. Förslaget minskar dock antalet ansökningar om tilläggsstöd med några tusen per år. Höjningen av borgensbeloppet för studerande utomlands och höjningen av inkomstgränserna för ränteunderstöd medför inga större ändringar från verkställighetssynpunkt. Höjningen av inkomstgränserna för ränteunderstöd beräknas dock öka antalet ansökningar med 7 000–8 000 om året.

De ändringar som föreslagits i fråga om stödtiden för högskolestuderande och uppföljningen av den studerandes framgång i

studierna medför avsevärda förändringar i informationssystemet för studiestödet samt processen kring ansökningarna och beviljandet. Om studiestöd beviljas separat för lägre och högre högskoleexamen beräknas antalet ansökningar om studiestöd om några år öka med 15 000 per år. Om definitionen av stöd-månad ändras, beräknas å sin sida antalet ansökningar minska med några tusen per år.

De föreslagna ändringarna gällande uppföljningen av den studerandes framgång i studierna har betydande konsekvenser för verkställigheten av uppföljningen av de högskolestuderandes studieframgång. Därtill bör högskolornas studiestödsnämnder justera sina reglementen och sin kundinformation. Ändringarna gör dock verkställigheten av uppföljningen klarare och enhetligare, vilket garanterar att de studerande vid olika högskolor behandlas lika, samt underlättar studiestödsnämndernas verksamhet i och med att andelen ärenden prövas skilt från fall till fall minskar.

Ökningen av fall som ska behandlas inom ramen för uppföljningen av den studerandes studieframgång och ändringen av förfarandet vid uppföljningen påverkar arbetsbördan på olika håll. Ändringarna inverkar på studiestödsnämndernas lagstadgade arbete, dvs. på den del av verkställigheten av uppföljningen av framstegen som bygger på prövning, det beslutsarbete som utförs av de studiestödsnämnder som ingått ett avtal om beslutsarbete och Folkpensionsanstaltens beslutsarbete gällande de högskolor med vilka inget avtal om beslutsarbete har ingåtts. Sådana högskolor är för närvarande alla yrkeshögskolor och konsthögskolor samt, från början av 2011, Helsingfors universitet. Ökningen i antalet brev med begäran om utredning som ska sändas ut ger enheterna för behandling av studiestöd mer arbete. Den ökning av arbetsmängden som förslaget medför är emellertid rätt liten, eftersom antalet brev beräknas öka med några tusen per år och begärandena om utredning fördelas på ca 50 studiestödsnämnder. Beslut om indragning av studiestöd, om beviljande för en viss tid och nya ansökningar efter beslut om beviljande för en viss tid eller om indragning ökar i samma proportion. I dessa fall är det fråga om flera hundra nya indragningsbeslut eller beslut om

beviljande för en viss tid och nya ansökningar samt uppskattningsvis hundra nya återkrav.

De föreslagna ändringarna i stödet för skolresor orsakar inga större ändringar i informationssystemen. Nya grupper av stödtagare kommer att omfattas av rätten till stöd för skolresor, vilket innebär att det årliga antalet ansökningar ökar, men i stället gör de slopade begränsningarna i fråga om att bevilja stöd att verkställigheten av stödet för skolresor blir klarare.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Förslagen gällande studiestöd antas främja heltidsstudier och underlätta slutförandet av studierna inom utsatt tid. Det finns sammanlagt ca 290 000 studerande som får studiestöd varje år, av dem är ca 165 000 högskolestuderande. Förslagen antas främja heltidsstudier framför allt när det gäller högskolestuderande med studiestöd som i dagens läge inte utexamineras inom utsatt tid. Storleken på denna potentiella målgrupp är, beroende på i vilken grad studiestöd används, ca 15 000 högskolestuderande. Av dem studerar ca 40 procent vid universitet och ca 60 procent vid yrkeshögskola.

Någon exakt uppskattning av hur mycket kortare tid studierna tar och antalet studerande är svårt att göra, eftersom många faktorer påverkar de studerandes beteende. För närvarande slutförs studier vid en yrkeshögskola på i medeltal fyra år och universitetsstudier på i medeltal 6,5 år. Av alla dem som inleder och fortsätter sina studier vid ett universitet utexamineras 47 procent på sex år, vid yrkeshögskolorna utexamineras 60 procent på fem år. Största delen av dessa har använt studiestöd under sin studietid. Användningsgraden vid universiteten är över 60 procent och vid yrkeshögskolorna över 70 procent.

När det gäller stödet för skolresor säkras förslaget tillgängligheten till utbildning för studerande oberoende av deras boningsort. Dessutom stöder förslaget kollektivtrafikens verksamhetsförutsättningar framför allt i glesbygden.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts på undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med relevanta intressegrupper och Folkpensionsanstalten. I anslutning till regeringens strävan att förlänga arbetskarriärerna tillsatte kultur- och idrottsministern en ledningsgrupp som fick i uppgift att före utgången av 2009 utarbeta utvecklingsförslag för studiestödet med hjälp av en kartläggning av olika alternativ för hur det kunde utvecklas så att det ska uppmuntra till heltidsstudier samt presentera förslag till en omstrukturering av studiestödet. Uppdraget preciserades till att gälla förslag till en strukturell utveckling av studiestödssystemet i syfte att uppmuntra till studier på heltid vid högskolorna som skulle vara klart före utgången av 2009. Övriga förslag till utveckling av studiestödssystemet skulle presenteras före utgången av september 2010.

Ledningsgruppen överlämnade sitt förslag beträffande det första skedet till kultur- och idrottsminister Stefan Wallin den 8 december 2009, varefter dessa förslag sändes ut på remiss. Remissvaren behandlades i den kulturpolitiska ministerarbetsgruppen. Dessutom har den strukturella utvecklingen av studiestödet behandlats i delegationen för studiestödsärenden, där alla de viktigaste intressegrupperna kring studiestödet är företrädade.

För att uppnå syftena med uppdraget företogs våren 2010 ytterligare utredningar kring uppföljningen av studieframgången. Som underlag för utvecklingsförslagen insamlades uppgifter om uppföljning av studieframgången ur Folkpensionsanstaltens register samt av universitetens och yrkeshögskolornas studiestödsnämnder. Utifrån dessa uppgifter utarbetades åtgärder för att utveckla uppföljningen av studieframgången vid högskolorna. (*Utveckling av uppföljningen av studieframgången vid högskolestudier. Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2010:9*). Utvecklingsbehovet beträffande uppföljningen har särskilt tagits upp till diskussion med företrä-

dare för studiestödsnämnderna i samband med utbildningar och remissförhandlingar.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Förslagen i propositionen bygger på förslag som presenterats av den ledningsgrupp som under 2009 dryftat utvecklingen av studiestödet och därefter varit på remiss. Utlåtanden gavs av 44 organisationer: 11 yrkeshögskolor, 14 universitet, ARENE, Unifi, Besvärsnämnden för studiestöd, Folkpensionsanstalten, Finansbranschens Centralförbund, tre andra ministerier (FM, ANM och SHM), de viktigaste nationella studentorganisationerna, arbetsmarknadsorganisationerna Akava, STTK, FFC och EK samt Samlingspartiet.

En strukturell utveckling av studiestödet hade ett brett stöd i utlåtandena. I många utlåtanden påpekades dock att de föreslagna ändringarna i studiestödet inte som sådana är tillräckliga åtgärder för att heltidsstudier ska bedrivas i större utsträckning än tidigare. I utlåtanden fanns också vissa kritiska kommentarer angående huruvida de föreslagna ändringarna är tillräckliga samt alternativa förslag. Yrkeshögskolorna, universiteten och studentorganisationerna ställde sig i stor omfattning bakom ledningsgruppens förslag till strukturella reformer. I synnerhet universitetens ställningstaganden var mångsidiga och positiva till behovet att utveckla studiestödet

med utgångspunkt i den nuvarande strukturen.

Ledningsgruppens förslag till hur studiestödet ska styra de studerande i riktning mot systematiska studier på heltid fick i huvudsak stöd. Merparten av remissinstanserna ansåg att studiestöd kan beviljas enligt examensstrukturen i två steg, en bostadstilläggsperiod kan definieras som en stödmånad, gränsen för vilka prestationer som krävs kan höjas till 5 studiepoäng, studiestöd för påbyggnadsstudier kan beviljas för högst nio månader och den särskilda behovsprövningen när det gäller lön under praktiktiden eller stipendier från en läroanstalt kan slopas. Också förslagen till förbättring av studielånens användbarhet fick stöd. Några remissinstanser lade fram sina synpunkter på om arbetsgruppen borde ha övervägt en utveckling av studielånalternativet ur ett bredare perspektiv, ifall stödet borde basera sig på studielån i högre grad än för närvarande, om avdraget för studielån borde utvecklas eller slopas helt. Ledningsgruppen ansåg dock att hela systemet kring rätten till avdrag för studielån bör ses över först när det finns tillräckligt med statistiska data att tillgå. Systemet togs i bruk läsåret 2005–2006.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2011 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om studiestöd

3 §. Definitioner. Definitionen på stödmånad i paragrafens 3 punkt föreslås bli ändrad till att med stödmånad avses en månad under vilken studeranden får studiepenning eller bostadstillägg. I och med ändringen förbrukar också lyftande av enbart bostadstillägg högskolestuderandens tillgängliga stödmånader. Omnämmandet av vuxenstudiepenning stryks på grund av att vuxenstudiepenning enligt lagen om studiestöd inte längre beviljas.

5 b §. Tillräcklig framgång i studierna. I paragrafen föreskrivs om principer och förfaranden i fråga om tillräcklig framgång i studierna och uppföljningen av framgången. Paragrafen föreslås bli kompletterad med bestämmelser om förfaranden vid uppföljning av framgång vid högskolestudier samt preciserad med bestämmelser om fortsatt utbetalning av studiestöd tidsbundet och återkrav av studiestöd. Paragrafen föreslås också bli kompletterad med en bestämmelse om förnyat beviljande av studiestöd efter att stödet har dragits in. I paragrafens 1 och 2 mom. föreskrivs om allmänna principer vid uppföljning av studieframgången och i detta avseende motsvarar de föreslagna bestämmelserna gällande lag. I paragrafens 3–6 mom. föreskrivs om förfaranden vid uppföljning av studieframgång och paragrafens 7 mom. innehåller en bestämmelse om bemyndigande som motsvarar den gällande lagen.

Enligt paragrafens 1 mom. anses framgången i studierna tillräcklig om den tid under vilken den studerande bedriver studier på heltid inte väsentligt kommer att överskrida den stödtid som fastställts för studierna i fråga. I fråga om högskolestudier meddelas närmare föreskrifter om bedömning av tillräcklig studieframgång i förordningen om studiestöd. I den årliga uppföljningen av framgång i högskolestudier bedöms studieframgången dels för studietiden i sin helhet,

dels för det senast avslutade läsåret. Studieframgången anses tillräcklig om den studerande under hela studietiden eller föregående läsår har presterat i genomsnitt minst fem studiepoäng per stödmånad. Dessutom ska den studerande under föregående läsår ha presterat i genomsnitt minst två studiepoäng per stödmånad även om studeranden under hela studietiden skulle ha presterat i genomsnitt minst fem studiepoäng per stödmånad.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om godtagbara skäl till att utbetalningen av studiestödet kan fortsättas trots otillräckliga studieprestationer. Dessa särskilda skäl kan beaktas vid den årliga uppföljningen av studieframgången och dessutom t.ex. vid bedömning av tillräcklig studieframgång efter fortsättning tidsbundet av utbetalningen av studiestödet eller indragning av stödet.

I samband med uppföljningen av studieframgången kan utbetalningen av studiestödet fortsättas tills vidare eller för en viss tid. I paragrafens 3 mom. föreskrivs om förutsättningar och förfaranden i fråga om fortsatt utbetalning av studiestödet för en viss tid. Att fortsätta utbetalningen för en viss tid är motiverat t.ex. om den studerande har lämnat en utredning som inte kan anses fullt tillräcklig, men bara en liten mängd av de förutsatta studieprestationerna saknas. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan utbetalningen fortsättas för en viss tid om studieframgången anses kräva särskild uppföljning. Den studerande ska dock alltid uppfylla också de allmänna förutsättningarna för fortsatt utbetalning enligt paragrafens 2 mom., dvs. anföra särskilda skäl till att studierna tillfälligt fördröjts. Förfarandet för beviljande av fortsatt stöd för en viss tid föreslås bli förenhetligt så att stödet alltid beviljas för en viss tid och ska sökas på nytt med en ny ansökan sedan tidfristen gått ut. Studiestödet kan beviljas om den studerandes studier har framskridit tillräckligt inom den utsatta tiden.

Regleringen av fortsatt utbetalning för en viss tid föreslås bli preciserad i fråga om högskolestudier så att utbetalningen kan fort-

sättas högst till läsårets slut. Med läsår avses det läsår under vilket beslutet om fortsatt utbetalning av studiestöd på grund av studieframgång fattas. I praktiken fortsätts utbetalningen av studiestöd under den läsårsbaserade stödtid som bestäms enligt studiernas längd, dvs. oftast till slutet av maj. Närmare föreskrifter om krav på framgång i högskolestudier under tidsfrist ingår i förordningen om studiestöd. Studierna anses under tidsfristen ha framskridit tillräckligt om studeranden under läsåret har presterat i genomsnitt minst fem studiepoäng per stödmånad. I fråga om studier vid en annan läroanstalt motsvarar bestämmelsen gällande lag, dvs. studeranden ska uppvisa framgång i studierna på det sätt som Folkpensionsanstalten förutsätter.

Omnämmandet i paragrafens 4 mom. om att studiestödet upphör om den studerande inom utsatt tid inte genomfört de studier som förutsatts av honom eller henne föreslås bli struket eftersom denna reglering inte längre behövs på grund av de ändringar som föreslås i paragrafens 3 mom. Dessutom föreslås 4 mom. bli kompletterad med en bestämmelse om tidpunkten för indragning av studiestödet vid högskolestudier. Studiestödet dras in vid utgången av den termin under vilken framgången uppföljs. I regel följs framgången upp under höstterminen och då dras studiestödet in i slutet av höstterminen.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs om återkrav av studiestödet på grund av otillräcklig studieframgång. Bestämmelsen föreslås bli ändrad så att den period under vilken studieprestationerna kontrolleras inte definieras entydigt, utan studiestödet kan återkrävas om antalet studieprestationer är synnerligen litet. Ändringen medger en smidigare tolkning av bestämmelsen eftersom en kontrollperiod på t.ex. en termin eller ett läsår inte alltid lämpar sig för bedömning av studieframgången. I fråga om högskolestudier ingår närmare föreskrifter om ett synnerligen litet antal studieprestationer i förordningen om studiestöd. Antalet studieprestationer anses vara synnerligen litet om studeranden under uppföljningsperioden har i genomsnitt mindre än en studiepoäng per stödmånad.

Att återkräva studiestödet vid bristfällig studieframgång är ändamålsenligt om det

missbrukats. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan studiestödet återkrävas om det av omständigheterna framgår att den studerande inte ens haft för avsikt att studera på heltid. Den studerande kan anses ha haft för avsikt att studera på heltid t.ex. om han eller hon regelbundet har deltagit i undervisning och tentamina eller om de otillräckliga studieprestationerna beror på sjukdom eller annan motivationsvarande godtagbar skäl. Däremot kan t.ex. vistelse på annan ort än studieorten utan godtagbar orsak eller heltidsarbete under studietiden tyda på att den studerande inte ens har haft för avsikt att studera på heltid.

Paragrafen föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om beviljande av studiestöd på nytt efter att det har dragits in. Föreskrifter om förutsättningarna för nytt beviljande av studiestöd ingår för närvarande i förordningen om studiestöd, men eftersom det handlar om den studerandes rätt till studiestöd, föreslås ärendet bli reglerat i lag. Enligt det föreslagna 6 mom. kan studiestödet efter indragning beviljas på nytt när studierna efter indragningen har framskridit tillräckligt. Bestämmelsen tillämpas också när utbetalningen av stödet har fortsatt för en viss tid och den studeranden inte under tidsfristen har presterat tillräckligt. Närmare föreskrifter i fråga om högskolestudier ingår i förordningen om studiestöd. Efter att studiestödet har dragits in anses studierna ha framskridit tillräckligt då den studerande för hela studietiden har i genomsnitt minst fem studiepoäng per stödmånad eller när den studerande efter att stödet har dragits in eller sedan tidsfristen gått ut har presterat studier om minst 20 studiepoäng.

7 §. Tidsbegränsningar. I paragrafen föreskrivs om den tid under vilken studiestöd beviljas. Det föreslås att regleringen av den tid under vilken studiestöd kan beviljas för lägre och högre högskoleexamen ändras enligt examensstrukturen i två steg och att paragrafen kompletteras med en bestämmelse om tid för beviljande av stöd för vetenskaplig, konstnärlig och yrkesinriktad påbyggnadsexamen. Dessutom föreslås att paragrafens disposition ska förtydligas och att termen stödmånad ska användas enhetligt.

Paragrafens 1–3, 6, 8 och 9 mom. motsvarar gällande lag.

Paragrafens 4 mom. föreslås innehålla föreskrifter om definition av den tid under vilken den studerande har rätt till studiestöd när han eller hon har antagits för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen. Studiestödet beviljas i så fall först för avläggande av lägre högskoleexamen och tiden för stödet bestäms enligt omfattningen för lägre högskoleexamen enligt 3 mom. Studiestöd för högre högskoleexamen beviljas först efter att den studerande har avlagt lägre högskoleexamen och stödtiden för högre högskoleexamen bestäms på motsvarande sätt enligt 3 mom. Den sammanlagda tid som beviljas för att avlägga lägre och högre högskoleexamen uppgår dock i enlighet med dessa examinas sammanlagda omfattning högst till stödtiden enligt 3 mom. Om huvudämnet eller den ämnesgrupp till vilket huvudämnet hör är asiatiska och afrikanska språk och kulturer är stödtiden ändå enligt gällande lag sammanlagt högst 64 stödmånader. Om en studerande som har avlagt lägre högskoleexamen fortsätter sina studier för att avlägga högre högskoleexamen i ett separat magisterprogram, bestäms den maximala stödtiden inte enligt dessa examinas sammanlagda omfattning utan stödtiden för högre högskoleexamen bestäms enligt 3 mom. oavsett antalet stödmånader som har använts för avläggande av lägre högskoleexamen.

Det föreslagna 4 mom. tillämpas t.ex. så att en lägre högskoleexamen om 180 studiepoäng och en högre högskoleexamen om 120 studiepoäng, dvs. en högskoleexamen om sammanlagt 300 studiepoäng ger rätt till studiestöd för sammanlagt högst 55 stödmånader. Av det beviljas högst 37 stödmånader för avläggande av lägre högskoleexamen om 180 studiepoäng och högst 28 stödmånader för avläggande av högre högskoleexamen om 120 studiepoäng. Stödtiden är dock sammanlagt högst 55 månader, vilket innebär att stödtiden för högre högskoleexamen beror på hur många stödmånader den studerande har använt för att avlägga lägre högskoleexamen. Om den studerande har använt 37 stödmånader för lägre högskoleexamen, beviljas 18 stödmånader för högre högskoleexamen. Om den studerande endast har förbrukat 10 stödmånader för lägre högskoleexamen, kan 28 stödmånader beviljas för högre högskoleex-

amen, räknat enligt 3 mom. Stödtiden för högre högskoleexamen är således alltid högst nio stödmånader per läsår enligt examens omfattning, utökat med tio stödmånader.

Paragrafens 5 mom. föreslås föreskriva om tid för beviljande av stöd för vetenskaplig, konstnärlig och yrkesinriktade påbyggnadsexamen. Stöd för dessa studier ska beviljas för sammanlagt högst nio stödmånader. Med yrkesinriktad påbyggnadsexamen avses yrkesinriktad påbyggnadsexamen enligt universitetslagen, såsom examen för specialistläkare och specialisttandläkare.

Paragrafens 7 mom. föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om beaktande av stödmånader som har använts tidigare, när den studerande har antagits för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen. Enligt den föreslagna bestämmelsen avdras de tidigare utnyttjade stödmånaderna från den sammanlagda stödtiden för dessa examina. Den föreslagna bestämmelsen tillämpas t.ex. så att om en studerande har avbrutit studierna vid en yrkeshögskola och inleder studier för en lägre högskoleexamen om 180 studiepoäng och en högre högskoleexamen om 120 studiepoäng vid ett universitet, avdras de stödmånader som har använts för studier vid yrkeshögskola vid beräkning av den sammanlagda stödtiden för lägre och högre högskoleexamen. Om en studerande har utnyttjat 15 stödmånader för studier vid yrkeshögskola, kan 37 stödmånader beviljas för lägre högskoleexamen. Stödtiden för högre högskoleexamen bestäms i så fall så att man för den sammanlagda stödtiden för lägre och högre högskoleexamen, dvs. 55 stödmånader, avdras såväl stödmånaderna för yrkeshögskolestudierna som stödmånaderna för lägre högskoleexamen.

7 a §. Förlängning av maximitiden för studiestöd för högskoleexamen. I paragrafen föreskrivs om förlängning av maximitiden för studiestöd för högskoleexamen. Beviljandet av förlängning föreslås bli smidigare. Därutöver föreslås språkliga ändringar i bestämmelsen.

Enligt paragrafens 1 mom. kan maximitiden för studiestöd för högskoleexamen enligt 7 § 3 mom. förlängas till den återstående studietiden. Förlängning av den maximala stödtiden kan beviljas för lägre eller högre hög-

skoleexamen eller för yrkeshögskoleexamen, dock inte för vetenskaplig, konstnärlig och yrkesinriktad påbyggnadsexamen. Paragrafens hänvisning till lagens 7 § föreslås bli ändrad till en hänvisning till lagens 7 § 3 mom. varvid paragrafen inte behöver föreskriva att stöd enligt paragrafen inte beviljas studerande som redan har beviljats studiestöd under 70 månader. Studiestöd för högskolestudier kan dock fås för högst 70 månader, och denna maximitid kan inte enligt den föreslagna bestämmelsen förlängas. I det föreslagna momentet föreskrivs också om förutsättningarna för förlängning av maximitiden. Förutsättningarna motsvarar gällande lag.

Enligt paragrafens 2 mom. kan förlängning beviljas för sammanlagt högst nio stödmånader. Om studeranden redan har beviljats en förlängning om nio stödmånader för en högskoleexamen, kan förlängning inte längre beviljas även om förutsättningarna i fråga om en annan examen i övrigt skulle bli uppfyllda.

I paragrafens 3 mom. ingår en bestämmelse om bemyndigande som motsvarar gällande lag.

7 b §. Förbrukning av stödmånaden. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad för att bättre motsvara bestämmelsens innehåll och paragrafen föreslås bli delad i tre moment. På grund den ändrade definitionen av stödmånad i lagens 3 § 5 punkt föreslås bestämmelsen bli ändrad så att en stödmånad enligt det föreslagna 1 mom. anses förbrukad när studiepenningen eller bostadstillägget för den aktuella stödmånaden har betalats ut.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli kompletterat med en precisering om beviljande på nytt av studiepenning och bostadstillägg som återbetalats frivilligt, dvs. återtagning av frivillig återbetalning. Enligt förslaget ska studiepenning och bostadstillägg som återbetalats frivilligt beviljas på nytt enligt ansökningstiden i lagens 23 §. Om en studerande frivilligt har återbetalat t.ex. september månads studiepenning, kan studiepenningen för september beviljas på nytt om den studerande lämnar en ansökan om saken under september månad. Bestämmelsen tillämpas i alla situationer där studerande återbetalar studie-stöd frivilligt, t.ex. för att spara stödmånader eller höja gränsen för årlig inkomst.

Paragrafens 3 mom. motsvarar gällande lag.

15 §. Statsborgen för studielån. I paragrafen föreskrivs om beviljande av statsborgen för studielån. Momentets disposition föreslås bli tydligare och dessutom föreslås språkliga ändringar i paragrafen. De föreslagna 3–6 mom. motsvarar i övrigt gällande lag.

Enligt förslaget ändras bestämmelsen så att de motsvarar de föreslagna ändringarna av 20 §. Därtill föreslås det att momentet kompletteras med en bestämmelse enligt vilken statsborgen för högskolestuderande som får studiepenning ska beviljas utan särskild ansökan. I praktiken beviljas statsborgen i samband med beviljandet av studiepenning, dvs. statsborgen förutsätter att studiepenning ansöks och beviljas. Studerande vid annan läroanstalt och studerande som får vuxenutbildningsstöd samt sådana studerande som i enlighet med 20 § är förhindrade att beviljas studiepenning ska beviljas statsborgen på basis av ansökan.

Paragrafens 2 mom. föreslås föreskriva om de undantag då en studerande har rätt till statsborgen utan att få studiepenning. Undantagen gäller studerande på andra stadiet som inte bor hos sina föräldrar. Enligt den föreslagna 1 punkten beviljas statsborgen studerande för vars underhåll betalas barnbidrag och som studerar i annan läroanstalt än gymnasium och som på basis av föräldrarnas inkomster är berättigad till studiepenning. I praktiken gäller undantagsbestämmelsen som föreslås i 1 punkten yrkesstuderande under 17 år som bor självständigt, och bestämmelsen motsvarar gällande lag. Enligt den föreslagna 2 punkten beviljas statsborgen 18 år fyllda studerande som inte på basis av föräldrarnas inkomster är berättigade till studiepenning. Jämfört med gällande lag utvidgar förslaget undantagsbestämmelsen om beviljande av statsborgen till att också gälla gymnasister i åldern 18–19 år som bor självständigt.

16 §. Statsborgens storlek. Paragrafens 1 mom. 3 punkt föreslås bli ändrad så att beloppet av statsborgen för studerande som studerar utomlands är 600 euro i månaden. Borgensbeloppet blir enligt förslaget det samma för såväl högskolestuderande som studerande vid andra läroanstalter.

16 a §. Räntheunderstöd. Inkomstgränserna för beviljande av räntheunderstöd enligt paragrafens 2 och 3 mom. föreslås bli höjda så att låntagaren kan ha skattepliktig inkomst till ett belopp av i genomsnitt högst 1 195 euro per månad. Om låntagaren försörjer ett barn, är inkomstgränsen 1 380 euro per månad. Om barnen är två, är inkomstgränsen 1 430 euro per månad och om barnen är tre eller flera, är inkomstgränsen 1 515 euro per månad.

17 §. Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget. I paragrafen föreskrivs om hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget. Paragrafen föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om bestämning av den månad då examen avläggs, om den studerande har antagits för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen. I övrigt motsvarar den föreslagna bestämmelsen gällande lag.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli preciserad på grund av de ändringar av stödtiden som föreslås i lagens 7 §. Enligt den föreslagna bestämmelsen anses studier som berättigar till studiestöd avslutade när en högskolestuderande har fått studiestöd för de aktuella studierna för den maximala tid som anges i 7 eller 7 a §.

I paragrafens 3 mom. föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om definition av den tidpunkt då studierna upphör då studeranden har antagits för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen. Huvudregeln är att studierna anses vara avslutade när den studerande har avlagt högre högskoleexamen. Studierna kan dock anses bli avslutade med lägre högskoleexamen om den studerande bevisligen har avslutat sina studier vid avläggandet av den lägre högskoleexamen. Studierna kan betraktas ha slutförts t.ex. om den studerande efter att ha avlagt examen varken har studieprestationer eller har anmält sig som närvarande studerande.

20 §. Beaktande av vissa förmåner. I denna paragraf upphävs enligt förslaget bestämmelsen enligt vilken studiepenning inte beviljas en studerande som får en genomsnittlig lön på minst 660 euro i månaden för arbetspraktik som utgör en obligatorisk del av studierna eller examen och anses som arbetspraktik på

heltid samt uppfyller de allmänna villkor som ställs på framgång i studierna eller för en period med inläring i arbetet. Därtill upphävs enligt förslaget bestämmelsen om att studiepenning inte beviljas en studerande som från läroanstalten får ett stipendium avsett att trygga utkomsten, om beloppet överskrider den högsta studiepenning som beviljas för utbildningen i fråga. Däremot föreslås dagpenning för studietiden eller motsvarande förmån från läroanstalten som till sitt månatliga belopp överskrider den högsta studiepenning som beviljas för utbildningen i fråga allttjämt utgöra ett hinder för att studiepenning ska beviljas.

Vidare ingår förslag om att rubriken för paragrafen ändras så att den bättre motsvarar innehållet i bestämmelsen.

25 b §. Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster. Paragrafen föreslås bli kompletterad med ett nytt 2 mom. som föreskriver om beaktande av föräldrarnas inkomster när inkomsten har intjänats som företagare, lantbruksföretagare eller stipendiat. Företagarinkomst beaktas som inkomst enligt lagen om pension för företagare (1272/2006) och inkomst som jordbruksföretagare och stipendiat som inkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006). Den föreslagna ändringen förklarar verkställigheten och förenhetligar beaktandet av inkomster i de ovan nämnda situationerna.

1.2 Lag om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning

2 §. Utbildning som berättigar till stöd för skolresor. I paragrafen föreskrivs om utbildning som berättigar till stöd för skolresor. Rätten till stöd för skolresor ska också gälla självutbildning i form av fristående examen som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998). I och med den föreslagna ändringen får alla som studerar för yrkesinriktad grundexamen vid offentligt övervakade läroanstalter rätt till stöd för skolresor oavsett hur utbildningen anordnas. Utbildning för yrkes- eller specialyrkesexamen eller yrkesinriktad vuxenutbildning i form av

personalutbildning eller arbetskraftspolitisk vuxenutbildning ger dock inte rätt till stöd för skolresor.

Rätten till stöd för skolresor ska ytterligare gälla utbildning för yrkesexamen enligt lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) och utbildning för yrkesexamen enligt lagen om Brottsåtgärdsområdets utbildningscentral (1316/2006). Övrig tilläggs- och fortbildning och utbildning på yrkeshögskolenivå ger inte rätt till stöd för skolresor.

I paragrafen föreslås också vissa språkliga ändringar samt ändringar som förtydligar bestämmelsens struktur och laghänvisningar.

3 §. Villkor för beviljande av stöd för skolresor. På grund av de ändringar som föreslås i lagens 4 a § stryks i paragrafens 2 mom. 3 punkt begränsningen enligt vilken stöd för skolresor kan beviljas studerande som utnyttjar eget färdstätt endast om kollektivtrafik eller skoltransport som utbildningsanordnaren ordnar inte kan utnyttjas.

4 §. Hur resekostnaderna bestäms och räknas ut. I paragrafen föreskrivs om hur resekostnaderna bestäms och räknas ut enligt det anlitade färdstättet.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs om hur resekostnaderna bestäms när den studerande anlitar kollektivtrafik och i 2 mom. om hur resekostnaderna bestäms när den studerande anlitar skoltransport som utbildningsanordnaren ordnar. Regleringen av skoltransportens färdsträckor föreslås bli flyttade till 2 mom. De föreslagna bestämmelserna motsvarar gällande lag.

På grund av de ändringar som föreslås i lagens 4 a § föreslås paragrafens 3 mom. språkligt bli ändrad så att momentet hänvisar till stöd för skolresor som beviljas enligt 4 a §. Enligt den gällande lagen beaktas skolresekostnaderna inte till den del skolresan överstiger 100 kilometer i ena riktningen. Denna begränsning föreslås bli inskränkt till att endast gälla stöd för skolresor som bestäms för eget färdstätt och bestämmelsen om begränsningen föreslås bli fogad till 3 mom.

Kostnader för skolresor med annan transport än kollektivtrafik enligt paragrafens 4 mom. har tidigare definierats enligt den taxa för seriebiljett för busstrafik som kommunikationsministeriet fastställer med stöd av 11 § i lagen om tillståndspliktig persontrafik på

väg (343/1991). Sedan den nya kollektivtrafiklagen trädde i kraft utfärdar kommunikationsministeriet dock inte längre denna förordning, och laghänvisningen föreslås därför bli struken. I enlighet med det gällande bemyndigandet föreslås en bestämmelse om att när en studerande utnyttjar annan transport än kollektivtrafik för sin skolresa, bestäms om grunderna för beräkning av skolresekostnaderna genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet. I enlighet med den gällande lagen räknas de månatliga resekostnaderna i så fall ut enligt 21,5 dagar.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs om ersättning för färdsträckor som understiger fem kilometer. Paragrafen föreslås bli ändrad språkligt så att korshänvisningen till 5 § 3 mom. stryks. Enligt förslaget ska lagens 5 § 3 mom. hänvisa till 4 § 5 mom.

4 a §. Användning av eget färdstätt. I paragrafen föreskrivs om förutsättningar för beviljande av stöd för skolresor till studerande som använder eget färdstätt. I paragrafen föreslås språkliga ändringar, men i övrigt motsvarar paragrafens 1 mom. och 2 mom. 1 punkt gällande lag.

I paragrafens 2 mom. föreslås villkoren för beviljande av stöd för skolresor på grundval av eget färdstätt bli ändrat så att stödet för skolresor ska kunna beviljas på grundval av eget färdstätt också när skolresan eller färdstättet byts flera gånger under läsåret. Det kan bli aktuellt t.ex. vid utbildning av periodtyp eller inläring i arbetet om stödet på grund av varierande studietider och studieplatser måste justeras flera gånger under läsåret. Enligt förslaget kan bestämmelsen också tillämpas då den studerandes färdstätt dagligen varierar. Stöd för skolresor på basis av eget färdstätt beviljas på ansökan av den studerande. Stöd för skolresor kan beviljas på basis av eget färdstätt även om färdstättet i själva verket är kollektivtrafik eller skoltransport som utbildningsanordnaren ordnar.

5 §. Beloppet av stödet för skolresor och den studerandes betalningsandel. På grund av de föreslagna ändringarna i lagens 4 och 4 a § föreslås ändringar i hänvisningarna i paragrafens 3 mom.

7 §. Beviljande och utbetalning. I paragrafens 1 mom. föreslås strykning av begränsningen enligt vilken stöd för skolresor bevil-

jas för högst nio månader per läsår. Enligt förslaget kan stöd för skolresor i fortsättningen beviljas enligt studiernas längd, vid behov året runt. Regleringen av hur stödtiden beräknas blir inte ändrad i övrigt.

Paragrafen föreslås bli kompletterad med ett nytt 5 mom. som föreskriver om den tidigaste och sista tidpunkten för köp av biljettprodukt som subventioneras med stöd för skolresor. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar gällande praxis. En studerande som anlitar kollektivtrafik kan köpa en biljettprodukt som subventioneras med stöd för skolresor tidigast 14 dagar före den dag då studierna som berättigar till stödet inleds och senast 14 dagar före studierna som berättigar till stödet avslutas. Dagen för inledning eller upphörande av studierna som berättigar till stödet kan vara den dag läsåret börjar eller slutar eller en annan period som ger rätt till stöd för skolresor, t.ex. dagen för inledning eller avslutning av en period för inläring i arbetet.

**8 §. Återkrav av stöd för skolresor vid anlitan-
dande av kollektivtrafik.** Lagen föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om återkrav av stöd för skolresor då stödet har betalats ut utan grund eller till ett för stort belopp till en studerande som anlitar kollektivtrafik. Vid köp av en biljettprodukt som stöds genom stöd för skolresor, som den studerande inte har rätt till, återkrävs den del av stödet för skolresor som har betalats ut till för stort belopp. Den summa som återkrävs är då priset på stödbiljetten minus den studerandes betalningsandel. Det kan leda till att den summa som återkrävs är högre än den studerandes ogrundade penningförmån eftersom stödbiljetten kan kosta mer än den billigaste biljettprodukt som den studerande annars köper. Därför föreslås lagen bli kompletterad med en bestämmelse om att det belopp som återkrävs i den aktuella situationen kan vara högst skillnaden mellan den billigaste månadsbiljetten för sådana studerande som inte är berättigade till stödet och den studerandes betalningsandel.

2 Närmare bestämmelser

De bemyndiganden som föreslås i lagen om studiestöd motsvarar den gällande lagens

bemyndiganden. Med stöd av bemyndigandet i lagens 5 b § 7 mom. kan närmare bestämmelser om bedömningen av tillräcklig framgång i studierna utfärdas genom förordning av statsrådet. I förordningen om studiestöd föreskrivs i fråga om bedömning av tillräcklig framgång i studierna under vilken tid studieprestationerna följs upp och vilket antal studiepoäng som anses tillräckligt för studieframgång i olika situationer. Bestämmelserna beskrivs mer detaljerat i detaljmotiveringarna för förslaget till lagens 5 b §.

Med stöd av bemyndigandet i lagens 7 § 8 mom. utfärdas närmare bestämmelser om maximitiden för studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning genom förordning av statsrådet. I förordningen avses ingå ändringar av teknisk natur som föranleds av beviljandet av studiestöd i två steg.

Med stöd av bemyndigandet i lagens 7 a § 3 mom. utfärdas närmare bestämmelser om ansökan om förlängning av maximitiden för beviljande av studiestöd för högskoleexamen och om grunderna för beviljande av förlängning genom förordning av statsrådet.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2011. Åtgärder som krävs för verkställigheten av lagarna får vidtas innan lagarna träder i kraft.

På bedömning av studieframgång i studier som har bedrivits före lagen träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. De nya bestämmelserna om tillräcklig studieframgång tillämpas således för första gången på uppföljningen av studier under läsåret 2011–2012, vilket sker under höstterminen 2012. För uppföljningen av studieframgång under läsåret 2010–2011 gäller således de gällande bestämmelserna. Om studiestöd på grund av otillräcklig studieframgång under läsåret 2010–2011 skulle beviljas tidsbundet, dras in eller återkrävas, iaktas de förfaranden och nämndspecifika principer som gäller läsåret 2010–2011. Enligt den gällande regleringen definierar studiestödsnämnden i samband med upphörande studiestöd förutsättningarna för att fortsätta utbetalningen av studiestödet. Om stödet har upphört på grund av otillräcklig framgång

2010–2011, iaktas nämndvis definierade prestationskrav ifall stöd beviljas på nytt.

Bestämmelserna i 7 och 7 a § i lagen om studiestöd om den tid som berättigar till studiestöd tillämpas på studier som har inletts den 1 augusti 2011 eller senare. Studierna anses ha inletts den 1 augusti 2011 eller senare om den studerande vid antagningen tar

emot en studieplats eller första gången anmäler sig som närvarande den 1 augusti 2011 eller senare. På studier som har inletts före denna tidpunkt tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 3 § 3 punkten, 5 b, 7, 7 a, 7 b och 15 §, 16 § 1 mom. 3 punkten, 16 a § 2 och 3 punkten, 17 och 20 §,

av dem 5 b och 7 b § sådana de lyder i lag 345/2004, 7 och 7 a § sådana de lyder i lag 408/2005, 15 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 570/1994, 1277/2000, 1427/2001 och 345/2004, 16 § 1 mom. 3 punkten och 20 § sådana de lyder i lag 1388/2007, 16 a § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 1427/2001 och 17 § sådan den lyder i lagarna 1099/2000 och 1388/2007, samt

fogas till 25 b §, sådan den lyder i lag 706/2008, ett nytt 2 mom. som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) *stödmånad* en månad under vilken studeranden får studiepenning eller bostadstillägg,

5 b §

Tillräcklig framgång i studierna

Framgången i studierna följs årligen. Framgången i studierna anses tillräcklig om den tid under vilken den studerande bedriver studier på heltid inte väsentligt kommer att överskrida den stödtid som fastställts för studierna i fråga.

Utbetalningen av studiestödet kan fortsätta även om studieprestationerna är otillräckliga, om den studerande anför särskilda skäl till att studierna tillfälligt fördröjts. Godtagbara skäl kan vara att den studerande eller en nära anhörig drabbats av sjukdom eller att den studerande befinner sig i en svår livssituation eller något annat särskilt skäl av tillfällig natur.

Utbetalningen av studiestödet kan fortsätta för en viss tid om studieprestationerna är

otillräckliga och framgången i studierna anses kräva särskild uppföljning. När tidsfristen gått ut kan studiestöd beviljas, om den studerandes studier har framskridit tillräckligt inom den utsatta tiden. I högskolestudier kan utbetalningen av studiestödet fortsätta högst till utgången av läsåret. I studier vid andra läroanstalter ska den studerande visa att studierna framskridit inom den utsatta tiden på det sätt som Folkpensionsanstalten förutsätter.

Studiestödet upphör om den studerande inte svarar på begäran om utredning eller inte anger godtagbara skäl till att studierna framskrider långsamt. I högskolestudier upphör studiestödet vid utgången av den termin under vilken uppföljningen av studieframgången görs.

Studiestödet kan återkrävas, om antalet studieprestationer varit synnerligen litet och det av omständigheterna framgår att den studerande inte ens haft för avsikt att studera på heltid.

Efter att studiestödet dragits in kan stödet beviljas på nytt när studierna framskridit tillräckligt efter att stödet upphört.

Närmare bestämmelser om bedömningen av tillräcklig framgång i studierna kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Tidsbegränsningar

Studiestöd beviljas för den tid då den studerande bedriver heltidsstudier. Studier som omfattar minst åtta veckor i en följd berättigar till två stödmånaders studiestöd.

Studiestöd för högskolestudier kan fås för högst 70 stödmånader.

Den tid som berättigar till stöd för avläggande av en högskoleexamen bestäms på basis av examens omfattning enligt universitetslagen eller yrkeshögskolelagen så att den tid som berättigar till stöd är högst nio stödmånader per sådant läsår som innefattas i examens omfattning, utökad med tio stödmånader. För ett sådant halvt läsår som följer på de fulla läsåren är den tid som berättigar till stöd dock fem stödmånader.

Om en studerande antagits för att avlägga både en lägre och en högre högskoleexamen, beviljas studiestödet separat för avläggandet av den lägre och den högre högskoleexamen. Den tid som berättigar till stöd uppgår dock sammanlagt till högst den stödtid som bestäms i enlighet med 3 mom. utifrån dessa examens sammanlagda omfattning. Den tid som berättigar till stöd i fråga om en sådan lägre och högre högskoleexamen i vilken huvudämnet eller den ämnesgrupp till vilket huvudämnet hör är asiatiska och afrikanska språk och kulturer är dock sammanlagt högst 64 stödmånader.

För avläggande av vetenskapliga, konstnärliga eller yrkesinriktade påbyggnadsexamina kan studiestöd fås för sammanlagt högst nio stödmånader.

I fråga om en examen som avläggs vid en utländsk högskola bestäms den tid som berättigar till studiestöd på de grunder som anges ovan och på basis av examens omfattning och läsårets längd.

Om en studerande som har beviljats studiestöd för högskolestudier men som inte har avlagt högskoleexamen inleder studier för en andra högskoleexamen, beaktas de stödmånader som använts för den tidigare examen vid uträknandet av den tid som berättigar till stöd. Om den studerande har antagits för att avlägga både en lägre och en högre högskoleexamen beaktas de stödmånader som an-

vänts för avläggande av den tidigare examen vid uträknandet av examens sammanlagda stödtid.

Närmare bestämmelser om maximitiden för studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Inom utbildning som leder till en yrkesinriktad examen kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 31 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning. Inom gymnasieutbildning kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 24 § 1 mom. i gymnasielagen.

7 a §

Förlängning av maximitiden för studiestöd för högskoleexamen

Den maximitid för studiestöd som avses i 7 § 3 mom. och som beviljas för avläggande av en högskoleexamen kan förlängas så att den omfattar den återstående tiden av studierna. Villkoret för en förlängning av maximitiden är att

1) den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl, och

2) studier på heltid under högst ett läsår anses vara en förutsättning för avläggande av examen.

Studiestöd enligt denna paragraf kan beviljas för sammanlagt högst nio stödmånader.

Närmare bestämmelser om ansökan om förlängning och om grunderna för beviljande av förlängning utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 b §

Förbrukning av stödmånaden

En stödmånad anses förbrukad när studiepenningen eller bostadstillägget för stödmånaden har betalats ut.

Om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad före utgången av mars kalenderåret efter stödåret, återinförs stödmånaden. Studiepenning och bostadstillägg som betalats tillbaka frivilligt beviljas på nytt med be-

aktande av den ansökningstid som avses i 23 §.

Återkrav medför inte att en stödmånad återinförs, om inte återkravet föranleds av felaktig utbetalning eller av retroaktiv betalning av en sådan förmån som avses i 6 §.

15 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen för studielån beviljas studerande som får studiepenning enligt denna lag eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd. Statsborgen beviljas även sådana studerande som enligt 20 § inte beviljas studiepenning. En högskolestuderande som får studiepenning beviljas statsborgen för studielån utan särskild ansökan.

Statsborgen beviljas dessutom en sådan studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder,

- 1) för vars underhåll betalas barnbidrag och som studerar vid en annan läroanstalt än ett gymnasium och som på basis av sina föräldrars inkomster är berättigad till studiepenning, eller
- 2) som har fyllt 18 år och på basis av föräldrarnas inkomster inte har rätt till studiepenning.

Den som får vuxenutbildningsstöd kan beviljas statsborgen också för andra studier än sådana som avses i 4 § i lagen om studiestöd. Statsborgen beviljas inte studerande

- 1) som avtjänar frihetsstraff,
- 2) vars studielån drivs in av Folkpensionsanstalten på grundval av borgensansvar, om inte Folkpensionsanstalten av särskilda skäl beslutar annat, eller
- 3) som har en betalningsstörning som registrerats i ett sådant kreditupplysningsregister som avses i 4 kap. i kreditupplysningslagen (527/2007).

Statsborgen kan dock beviljas trots att den studerande har en betalningsstörning som avses i 4 mom. 3 punkten, om

- 1) betalningsstörningen gäller ett enskilt fall och ett litet belopp samt en skäligt lång tid har förflutit från registreringen,
- 2) skulden som föranlett anteckningen har betalats, eller

3) det i övrigt finns särskilt skäl för att bevilja statsborgen.

Statsborgen för studielån beviljas för högst ett läsår i sänder. Beslutet om beviljande av statsborgen kan dock omfatta statsborgen för juni och juli före läsåret. Om studierna varar högst tolv månader kan statsborgen för studielån beviljas genom ett enda beslut för hela studietiden.

16 §

Statsborgens storlek

Beloppet av statsborgen för studielån per stödmånad är

3) 600 euro för studerande som studerar utomlands.

16 a §

Ränteunderstöd

Ett villkor för att ränteunderstöd ska beviljas är att låntagaren har haft skattepliktig inkomst till ett belopp av i genomsnitt högst 1 195 euro per månad under fyra månader närmast före den månad då räntan normalt förfaller till betalning. En värnpliktigs räntor på studielån som förfaller till betalning under tjänstgöringstiden betalas dock inte som ränteunderstöd utan som militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993).

Om låntagaren försörjer egna minderåriga barn eller makens minderåriga barn som bor hos låntagaren, är den övre inkomstgränsen för ränteunderstöd dock

- 1) 1 380 euro i månaden, om antalet barn är ett,
 - 2) 1 430 euro i månaden, om antalet barn är två, och
 - 3) 1 515 euro i månaden, om antalet barn är tre eller flera.
-

17 §

Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget

En studerande kan under ett kalenderår utöver studiepenning ha andra skattepliktiga inkomster och stipendier som är avsedda att trygga utkomsten till ett belopp som kallas *fribelopp*. Stipendier som kompletterar studiestödet och är avsedda för studerandeutbyte utomlands beaktas inte. Fribeloppet räknas så att den studerande kan ha

1) inkomster uppgående till 660 euro för varje månad för vilken han eller hon har fått studiepenning eller bostadstillägg, samt

2) inkomster uppgående till 1 970 euro för varje månad för vilken han eller hon inte har fått studiepenning eller bostadstillägg.

Inkomster som har erhållits samma år som studierna inleds men före den månad då studierna inleds eller som har erhållits samma år som studierna avslutas men efter den månad då examen avläggs eller efter att de studier som berättigar till studiestöd har slutförts beaktas inte till den del fribeloppet skulle överskridas på grund av dem. Studier som berättigar till studiestöd anses avslutade när en högskolestuderande har fått studiestöd för den maximala tid som anges i 7 eller 7 a § och som beviljas för studierna i fråga eller när någon annan än en högskolestuderande har avlagt en så stor del av sin examen att de återstående studierna inte längre berättigar till studiestöd. Den studerande ska lägga fram en utredning om när inkomsterna har erhållits.

Om den studerande antagits för att avlägga både en lägre och en högre högskoleexamen, avses med den i 2 mom. nämnda månaden då examen avläggs den månad då den högre högskoleexamen avläggs. Den månad då den lägre högskoleexamen avläggs kan dock anses vara den i 2 mom. avsedda månaden då examen avläggs, om den studerande bevisligen avslutat sina studier vid avläggandet av den lägre högskoleexamen.

Den studerande ska se till att årsinkomsten inte överstiger fribeloppet. Den studerande kan reglera fribeloppet genom att söka studiestöd för bara en del av studiemånaderna,

genom att för önskade månader säga upp ett studiestöd som redan beviljats eller genom att betala tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för stödmånader som redan förbrukats. Studiepenningen och bostadstillägget ska betalas tillbaka före utgången av mars kalenderåret efter stödåret för att fribeloppet ska höjas.

20 §

Beaktande av vissa förmåner

Studiepenning beviljas inte en studerande som får dagpenning för studietiden eller motsvarande förmån från sin läroanstalt som till sitt månatliga belopp i genomsnitt överskrider den högsta studiepenning som beviljas för utbildningen i fråga.

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster

Den inkomst som intjänats som företagare, lantbruksföretagare och stipendiat beaktas till det belopp som arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare (1272/2006) och lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) har fastställts till.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På bedömningen tillräckligheten i framgången av studier som avlagts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 7 och 7 a § om den tid som berättigar till studiestöd tillämpas på studier som inletts den 1 augusti 2011 eller senare. På studier som inletts före denna tidpunkt tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande. Studierna anses ha inletts den 1 augusti 2011 eller senare, om den studerande vid antagningen har tagit emot en studieplats eller anmält sig som närvarande för de aktuella studierna den 1 augusti 2011 eller senare.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997) 2 §, 3 § 2 mom. 3 punkten, 4 och 4 a §, 5 § 3 mom. och 7 § 1 mom., sådana de lyder 2, 4 och 4 a §, 5 § 3 mom. och 7 § 1 mom. i lag 346/2004 och 3 § 2 mom. 3 punkten i lag 592/2004, samt

fogas till 7 §, sådan den lyder i lag 346/2004, ett nytt 5 mom. och till lagen, i stället för den 8 § som upphävts genom lag 346/2004, en ny 8 § som följer:

2 §

Utbildning som berättigar till stöd för skolresor

Berättigad till stöd är en studerande som är bosatt i Finland och som bedriver heltidsstudier i Finland

1) inom gymnasieutbildning enligt gymnasielagen (629/1998),

2) inom utbildning enligt 3 § i lagen om yrkesutbildning (630/1998),

3) inom sådan självutbildning enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen och som avläggs som fristående examen,

4) inom sådan utbildning enligt lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) som leder till yrkesexamen, eller

5) inom sådan utbildning enligt lagen om Brottspåföljdsområdets utbildningscentral (1316/2006) som leder till yrkesexamen.

I fråga om vilka studier som är heltidsstudier föreskrivs i lagen om studiestöd (65/1994).

Berättigad till stöd för skolresor är dock inte en studerande som deltar i utbildning som ordnas som distans- eller privatundervisning eller som avgiftsbelagd service eller i läroavtalsutbildning.

3 §

Villkor för beviljande av stöd för skolresor

Stöd för skolresor kan beviljas en studerande

3) som utnyttjar kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar eller något annat lämpligt eget färdmedel när de villkor som föreskrivs i 4 a § uppfylls.

4 §

Hur resekostnaderna bestäms och räknas ut

När en studerande för sin skolresa anlitar kollektivtrafik, ersätts resekostnaderna för det anlitate färdmedlet enligt den för den studerande billigaste biljettprodukten för en tid som motsvarar en månad.

När en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, bestäms resekostnaderna enligt den sträcka som den studerande utnyttjar denna transport. Om skolvägen i ena riktningen består av två eller flera färdsträckor, kan resekostnaderna räknas ut särskilt för varje sträcka.

När stöd för skolresor beviljas på basis av eget färd sätt i enlighet med 4 a §, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan den studerandes hem och läroanstalten. Skolresekostnaderna beaktas dock inte till den del skolresan överstiger 100 kilometer i ena riktningen.

När en studerande utnyttjar annan transport än kollektivtrafik för sin skolresa, utfärdas bestämmelser om grunderna för beräkning av skolresekostnaderna genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet. De månatliga resekostnaderna räknas ut enligt 21,5 dagar.

Kostnadsersättning för fristående färdsträckor som understiger fem kilometer betalas inte separat. Ersättning för resekostnaderna för färdsträckorna betalas dock om skolvägen, som är minst tio kilometer i ena riktningen, omfattar fristående färdsträckor som understiger fem kilometer och dessa tillsammans utgör minst fem kilometer.

4 a §

Användning av eget färd sätt

En studerande som använder andra färd sätt än kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar kan beviljas stöd för skolresor på basis av eget färd sätt, om

1) mer än fem kilometer i ena riktningen av den studerandes skolväg inte omfattas av kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar,

2) den studerandes dagliga skolresa med väntetider inberäknade i medeltal tar mer än tre timmar i anspråk per dag under månaden i fråga, eller

3) den studerande under en månad har möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar för i medeltal högst sex skolresor i ena riktningen per vecka.

Stöd för skolresor kan också beviljas på basis av eget färd sätt, om

1) den studerande saknar möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar på grund av att skolresan av andra skäl än de som avses i 1 mom. blir alltför svår eller ansträngande för den studerande, eller

2) den studerandes skolresa eller färd sätt byts flera gånger under läsåret.

5 §

Beloppet av stödet för skolresor och den studerandes betalningsandel

Stödet är 70 procent av stödet enligt 1 mom., om stödet beviljas på basis av eget färd sätt i enlighet med 4 a § eller om resekostnaderna förorsakas av flera sådana fristående färdsträckor om sammanlagt minst fem kilometer som avses i 4 § 5 mom.

7 §

Beviljande och utbetalning

Stöd för skolresor beviljas av Folkpensionsanstalten. Stöd för skolresor beviljas enligt hela studiemånader från den dag studierna inleds. En studiemånad berättigar till stöd för skolresor, om den omfattar sammanlagt minst 18 sådana dagar i en följd som ingår i studietiden under läsåret.

En studerande som anlitar kollektivtrafik kan köpa en biljettprodukt som stöds med stöd för skolresor tidigast 14 dagar före den dag då de studier som berättigar till stöd inleds och senast 14 dagar före den dag då de studier som berättigar till stöd avslutas.

8 §

Återkrav av stöd för skolresor vid anlitan- de av kollektivtrafik

Om stöd för skolresor har betalats utan grund eller till ett för stort belopp till en studerande som anlitar kollektivtrafik, kan det belopp som ska återkrävas utgöra högst skillnaden mellan priset på den billigaste biljettprodukt som säljs till andra än studerande som är berättigade till stöd för skolresor för en tid som motsvarar en månad och den studerandes betalningsandel.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som krävs för verkställigheten av
denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 17 september 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Kultur- och idrottsminister *Stefan Wallin*

*Bilaga
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 3 § 3 punkten, 5 b, 7, 7 a, 7 b och 15 §, 16 § 1 mom. 3 punkten, 16 a § 2 och 3 punkten, 17 och 20 §,
av dem 5 b och 7 b § sådana de lyder i lag 345/2004, 7 och 7 a § sådana de lyder i lag 408/2005, 15 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 570/1994, 1277/2000, 1427/2001 och 345/2004, 16 § 1 mom. 3 punkten och 20 § sådana de lyder i lag 1388/2007, 16 a § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 1427/2001 och 17 § sådan den lyder i lagarna 1099/2000 och 1388/2007, samt
fogas till 25 b §, sådan den lyder i lag 706/2008, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) *stödmanad* en månad under vilken studeranden får studiepenning eller *vuxenstudiepenning*,

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) *stödmanad* en månad under vilken studeranden får studiepenning eller *bostadstilllägg*,

5 b §

Tillräcklig framgång i studierna

Framgången i studierna följs årligen. Framgången i studierna anses tillräcklig om den tid under vilken den studerande bedriver studier på heltid inte väsentligt kommer att överskrida den stödtid som fastställts för studierna i fråga.

Utbetalningen av studiestödet kan fortsättas även om studieprestationerna är otillräckliga, om den studerande anför särskilda skäl till att studierna tillfälligt fördröjts. Godtagbara skäl

5 b §

Tillräcklig framgång i studierna

Framgången i studierna följs årligen. Framgången i studierna anses tillräcklig om den tid under vilken den studerande bedriver studier på heltid inte väsentligt kommer att överskrida den stödtid som fastställts för studierna i fråga.

Utbetalningen av studiestödet kan *fortsätta* även om studieprestationerna är otillräckliga, om den studerande anför särskilda skäl till att studierna tillfälligt fördröjts. Godtagbara skäl

Gällande lydelse

kan vara att den studerande eller en nära anhörig drabbats av sjukdom eller att den studerande befinner sig i en svår livssituation eller något annat särskilt skäl av tillfällig natur.

Den studerande kan ges en tidsfrist inom vilken han eller hon skall visa framsteg i studierna på det sätt Folkpensionsanstalten eller studiestödsnämnden förutsätter, för att utbetalningen av studiestödet skall kunna fortsättas, vid äventyr att utbetalningen annars avbryts.

Studiestödet upphör om den studerande inte svarar på begäran om utredning, inte anger godtagbara skäl till att studierna framskrider långsamt eller inom utsatt tid inte genomfört de studier som förutsätts av honom eller henne.

Studiestödet kan återkrävas om studieprestationer helt saknas under en termin eller om det av omständigheterna framgår att den studerande inte ens haft för avsikt att studera på heltid.

Närmare bestämmelser om bedömningen av tillräcklig framgång i studierna kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Tidsbegränsningar

Studiestöd beviljas för den tid då den studerande bedriver heltidsstudier. Studier som omfattar minst åtta veckor i en följd berättigar till två månaders studiestöd.

Studiestöd för högskolestudier kan fås för högst 70 månader. Den tid som berättigar till stöd för avläggande av en högskoleexamen bestäms på basis av examens omfattning enligt universitetslagen eller yrkeshögskolelagen så att den tid som berättigar till stöd är

Föreslagen lydelse

kan vara att den studerande eller en nära anhörig drabbats av sjukdom eller att den studerande befinner sig i en svår livssituation eller något annat särskilt skäl av tillfällig natur.

Utbetalningen av studiestödet kan fortsätta för en viss tid om studieprestationerna är otillräckliga och framgången i studierna anses kräva särskild uppföljning. När tidsfristen gått ut kan studiestöd beviljas, om den studerandes studier har framskridit tillräckligt inom den utsatta tiden. I högskolestudier kan utbetalningen av studiestödet fortsätta högst till utgången av läsåret. I studier vid andra läroanstalter ska den studerande visa att studierna framskridit inom den utsatta tiden på det sätt som Folkpensionsanstalten förutsätter.

Studiestödet upphör om den studerande inte svarar på begäran om utredning eller inte anger godtagbara skäl till att studierna framskrider långsamt. I högskolestudier upphör studiestödet vid utgången av den termin under vilken uppföljningen av studieframgången görs.

Studiestödet kan återkrävas, om antalet studieprestationer varit synnerligen litet och det av omständigheterna framgår att den studerande inte ens haft för avsikt att studera på heltid.

Efter att studiestödet dragits in kan stödet beviljas på nytt när studierna framskridit tillräckligt efter att stödet upphört.

Närmare bestämmelser om bedömningen av tillräcklig framgång i studierna kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Tidsbegränsningar

Studiestöd beviljas för den tid då den studerande bedriver heltidsstudier. Studier som omfattar minst åtta veckor i en följd berättigar till två *stödmånaders* studiestöd.

Studiestöd för högskolestudier kan fås för högst 70 *stödmånader*.

Den tid som berättigar till stöd för avläggande av en högskoleexamen bestäms på basis av examens omfattning enligt universitetslagen eller yrkeshögskolelagen så att den

Gällande lydelse

högst nio månader per sådant läsår som innefattas i examens omfattning, utökad med tio månader. För ett sådant halvt läsår som följer på de fulla läsåren är den tid som berättigar till stöd dock fem månader. Om en studerande har rätt att avlägga lägre och högre högskoleexamen, bestäms den tid som berättigar till stöd på det sätt som föreskrivs ovan utifrån dessa examinas sammanlagda omfattning. Den tid som berättigar till stöd i fråga om en sådan högre högskoleexamen i vilken huvudämnet eller den ämnesgrupp till vilket huvudämnet hör är asiatiska och afrikanska språk och kulturer är dock högst 64 månader.

I fråga om en examen som avläggs vid en utländsk högskola bestäms den tid som berättigar till studiestöd på de grunder som anges ovan och på basis av examens omfattning och läsårets längd.

Om en studerande som har beviljats studiestöd för högskolestudier men som inte har avlagt högskoleexamen inleder studier för en andra högskoleexamen, beaktas de månader som använts för den tidigare examen vid uträknandet av den tid som berättigar till stöd.

Närmare bestämmelser om maximitiden för

Föreslagen lydelse

tid som berättigar till stöd är högst nio *stöd-månader* per sådant läsår som innefattas i examens omfattning, utökad med tio *stöd-månader*. För ett sådant halvt läsår som följer på de fulla läsåren är den tid som berättigar till stöd dock fem *stöd-månader*.

Om en studerande antagits för att avlägga både en lägre och en högre högskoleexamen, beviljas studiestödet separat för avläggandet av den lägre och den högre högskoleexamen. Den tid som berättigar till stöd uppgår dock sammanlagt till högst den stödtid som bestäms i enlighet med 3 mom. utifrån dessa examinas sammanlagda omfattning. Den tid som berättigar till stöd i fråga om en sådan lägre och högre högskoleexamen i vilken huvudämnet eller den ämnesgrupp till vilket huvudämnet hör är asiatiska och afrikanska språk och kulturer är dock sammanlagt högst 64 stödmånader.

För avläggande av vetenskapliga, konstnärliga eller yrkesinriktade påbyggnadsexamina kan studiestöd fås för sammanlagt högst nio stödmånader.

I fråga om en examen som avläggs vid en utländsk högskola bestäms den tid som berättigar till studiestöd på de grunder som anges ovan och på basis av examens omfattning och läsårets längd.

Om en studerande som har beviljats studiestöd för högskolestudier men som inte har avlagt högskoleexamen inleder studier för en andra högskoleexamen, beaktas de *stödmånader* som använts för den tidigare examen vid uträknandet av den tid som berättigar till stöd. *Om den studerande har antagits för att avlägga både en lägre och en högre högskoleexamen beaktas de stödmånader som använts för avläggande av den tidigare examen vid uträknandet av examinas sammanlagda stödtid.*

Närmare bestämmelser om maximitiden för

Gällande lydelse

studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Inom utbildning som leder till en yrkesinriktad examen kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 31 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning. Inom gymnasieutbildning kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 24 § 1 mom. i gymnasielagen.

7 a §

Förlängning av maximitiden för studiestöd för högskoleexamen

En studerande som har fått studiestöd under den maximitid som avses i 7 § för avläggande av en högskoleexamen kan beviljas studiestöd för den återstående tiden av studierna, dock för högst nio månader. Ett villkor är att den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl. Förlängd tid kan dock beviljas endast i det fall att studier på heltid under högst ett läsår anses vara en förutsättning för avläggande av examen.

Stöd enligt denna paragraf beviljas inte studerande som redan har beviljats studiestöd under 70 månader.

Närmare bestämmelser om ansökan om förlängning som avses i 1 mom. och om grunderna för beviljande av förlängning utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 b §

Förbrukning av stödtiden

En stödmånad anses förbrukad när studiepenningen har betalats ut. Om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen för en stödmånad före utgången av mars kalenderåret efter stödåret, återinförs stödmånaden. Återkrav medför inte att en stödmånad återinförs, om inte återkravet föranleds av felaktig utbetalning eller av retroaktiv betalning av en

Föreslagen lydelse

studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Inom utbildning som leder till en yrkesinriktad examen kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 31 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning. Inom gymnasieutbildning kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 24 § 1 mom. i gymnasielagen.

7 a §

Förlängning av maximitiden för studiestöd för högskoleexamen

Den maximitid för studiestöd som avses i 7 § 3 mom. och som beviljas för avläggande av en högskoleexamen kan förlängas så att den omfattar den återstående tiden av studierna. Villkoret för en förlängning av maximitiden är att

1) den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl, och
2) studier på heltid under högst ett läsår anses vara en förutsättning för avläggande av examen.

Studiestöd enligt denna paragraf kan beviljas för sammanlagt högst nio stödmånader.

Närmare bestämmelser om ansökan om förlängning och om grunderna för beviljande av förlängning utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 b §

Förbrukning av stödmånaden

En stödmånad anses förbrukad när studiepenningen eller bostadstillägget för stödmånaden har betalats ut.

Om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad före utgången av mars kalenderåret efter stödåret, återinförs stödmånaden. *Studiepenning och bostadstillägg som beta-*

Gällande lydelse

sådan förmån som avses i 6 §.

15 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen för studielån beviljas studerande som får studiepenning enligt denna lag eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd. En studerande som på grund av sådana inkomster som avses i 20 § inte får studiepenning, kan dock beviljas statsborgen för studielån. Statsborgen för studielån beviljas för högst ett läsår i sänder. Beslutet om beviljande av statsborgen kan dock omfatta statsborgen för juni och juli före läsåret. Om studierna varar högst 12 månader kan statsborgen för studielån beviljas genom ett enda beslut för hela studietiden.

En studerande som är berättigad till barnbidrag och inte bor med föräldrarna och studerar vid en annan läroanstalt än ett gymnasium kan få statsborgen för studielån, om han på basis av egna eller föräldrarnas inkomster är berättigad till studiepenning.

En studerande som har fyllt 18 men inte 20 år och som inte bor hos sina föräldrar och som studerar vid en annan läroanstalt än en högskola eller ett gymnasium beviljas statsborgen för studielån även om han på basis av föräldrarnas inkomster inte har rätt till studiepenning.

Den som får vuxenutbildningsstöd kan beviljas statsborgen också för andra studier än sådana som avses i 4 § lagen om studiestöd.

Statsborgen beviljas inte

1) en studerande som avtjänar frihetsstraff,
2) en studerande vars studielån drivs in av Folkpensionsanstalten på grundval av borgensansvar, om inte Folkpensionsanstalten av särskilda skäl beslutar annat, inte heller

3) en studerande med betalningsstörning som registrerats i ett sådant kreditupplysningsregister som avses i 20 § personupp-

Föreslagen lydelse

lats tillbaka frivilligt beviljas på nytt med beaktande av den ansökningstid som avses i 23 §.

Återkrav medför inte att en stödmånad återinförs, om inte återkravet föranleds av felaktig utbetalning eller av retroaktiv betalning av en sådan förmån som avses i 6 §.

15 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen för studielån beviljas studerande som får studiepenning enligt denna lag eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd. *Statsborgen beviljas även sådana studerande som enligt 20 § inte beviljas studiepenning. En högskolestuderande som får studiepenning beviljas statsborgen för studielån utan särskild ansökan.*

Statsborgen beviljas dessutom en sådan studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder,

1) *för vars underhåll betalas barnbidrag och som studerar vid en annan läroanstalt än ett gymnasium och som på basis av sina föräldrars inkomster är berättigad till studiepenning, eller*

2) *som har fyllt 18 år och på basis av föräldrarnas inkomster inte har rätt till studiepenning.*

Den som får vuxenutbildningsstöd kan beviljas statsborgen också för andra studier än sådana som avses i 4 § i lagen om studiestöd.

Statsborgen beviljas inte *studerande*

1) som avtjänar frihetsstraff,
2) vars studielån drivs in av Folkpensionsanstalten på grundval av borgensansvar, om inte Folkpensionsanstalten av särskilda skäl beslutar annat, *eller*

3) som har en betalningsstörning som registrerats i ett sådant kreditupplysningsregister som avses i 4 kap. i kreditupplysningslagen

Gällande lydelse

giftslagen (523/1999), utom om betalningsstörningen gäller ett enda fall och litet belopp samt en skäligt lång tid har förflutit från registreringen eller skulden som föranlett anteckningen har betalats eller det i övrigt finns särskilda skäl för att bevilja statsborgern.

16 §

Statsborgens storlek

Beloppet av statsborgern för studielån per stödmånad är

3) 440 euro för högskolestuderande som studerar utomlands och 360 euro för andra utomlands studerande.

16 a §

Ränteunderstöd

Ett villkor för att ränteunderstöd skall beviljas är att låntagaren har haft skattepliktig inkomst till ett belopp av i genomsnitt högst 775 euro per månad under fyra månader närmast före den månad då räntan normalt förfaller till betalning. En värnpliktigs räntor på studielån som förfaller till betalning under tjänstgöringstiden betalas dock inte som ränteunderstöd utan som militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993).

Om låntagaren försörjer egna minderåriga barn eller makens minderåriga barn som bor hos låntagaren, är den övre inkomstgränsen för ränteunderstöd dock

Föreslagen lydelse

(527/2007).

Statsborgern kan dock beviljas trots att den studerande har en betalningsstörning som avses i 4 mom. 3 punkten, om

1) betalningsstörningen gäller ett *enskilt* fall och *ett* litet belopp samt en skäligt lång tid har förflutit från registreringen,

2) skulden som föranlett anteckningen har *betalats*, eller

3) det i övrigt finns *särskilt* skäl för att bevilja statsborgern.

Statsborgern för studielån beviljas för högst ett läsår i sänder. Beslutet om beviljande av statsborgern kan dock omfatta statsborgern för juni och juli före läsåret. Om studierna varar högst *tolv* månader kan statsborgern för studielån beviljas genom ett enda beslut för hela studietiden.

16 §

Statsborgens storlek

Beloppet av statsborgern för studielån per stödmånad är

3) *600 euro för studerande som studerar utomlands.*

16 a §

Ränteunderstöd

Ett villkor för att ränteunderstöd *ska* beviljas är att låntagaren har haft skattepliktig inkomst till ett belopp av i genomsnitt högst 1 195 euro per månad under fyra månader närmast före den månad då räntan normalt förfaller till betalning. En värnpliktigs räntor på studielån som förfaller till betalning under tjänstgöringstiden betalas dock inte som ränteunderstöd utan som militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993).

Om låntagaren försörjer egna minderåriga barn eller makens minderåriga barn som bor hos låntagaren, är den övre inkomstgränsen för ränteunderstöd dock

Gällande lydelse

- 1) 895 euro, om antalet barn är ett,
- 2) 930 euro, om antalet barn är två, och
- 3) 985 euro, om antalet barn är tre eller flera.

Föreslagen lydelse

- 1) 1 380 euro i månaden, om antalet barn är ett,
- 2) 1 430 euro i månaden, om antalet barn är två, och
- 3) 1 515 euro i månaden, om antalet barn är tre eller flera.

17 §

Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget

En studerande kan under ett kalenderår utöver studiepenning ha andra skattepliktiga inkomster och stipendier som är avsedda att trygga utkomsten till ett belopp som kallas fribelopp. Stipendier som kompletterar studiestödet och är avsedda för studerandeutbyte utomlands beaktas inte. Fribeloppet räknas så att den studerande kan ha

- 1) inkomster uppgående till 660 euro för varje månad för vilken han eller hon har fått studiepenning eller bostadstillägg, samt
- 2) inkomster uppgående till 1 970 euro för varje månad för vilken han eller hon inte har fått studiepenning eller bostadstillägg.

Inkomster som har erhållits samma år som studierna inleds men före den månad då studierna avslutas eller som har erhållits samma år som studierna avslutas men efter den månad då examen avläggs eller efter att de studier som berättigar till studiestöd har slutförts beaktas inte till den del fribeloppet skulle överskridas på grund av dem. Studier som berättigar till studiestöd anses avslutade när en högskolestuderande har fått studiestöd för den maximala tid som anges i 7 § eller när någon annan än en högskolestuderande har avlagt en så stor del av sin examen att de återstående studierna inte längre berättigar till studiestöd. Den studerande skall lägga fram en utredning om när inkomsterna har erhållits.

17 §

Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget

En studerande kan under ett kalenderår utöver studiepenning ha andra skattepliktiga inkomster och stipendier som är avsedda att trygga utkomsten till ett belopp som kallas **fribelopp**. Stipendier som kompletterar studiestödet och är avsedda för studerandeutbyte utomlands beaktas inte. Fribeloppet räknas så att den studerande kan ha

- 1) inkomster uppgående till 660 euro för varje månad för vilken han eller hon har fått studiepenning eller bostadstillägg, samt
- 2) inkomster uppgående till 1 970 euro för varje månad för vilken han eller hon inte har fått studiepenning eller bostadstillägg.

Inkomster som har erhållits samma år som studierna inleds men före den månad då studierna inleds eller som har erhållits samma år som studierna avslutas men efter den månad då examen avläggs eller efter att de studier som berättigar till studiestöd har slutförts beaktas inte till den del fribeloppet skulle överskridas på grund av dem. Studier som berättigar till studiestöd anses avslutade när en högskolestuderande har fått studiestöd för den maximala tid som anges i 7 eller 7 a § och som beviljas för studierna i fråga eller när någon annan än en högskolestuderande har avlagt en så stor del av sin examen att de återstående studierna inte längre berättigar till studiestöd. Den studerande ska lägga fram en utredning om när inkomsterna har erhållits.

Om den studerande antagits för att avlägga både en lägre och en högre högskoleexamen, avses med den i 2 mom. nämnda månaden då examen avläggs den månad då den högre

Gällande lydelse

Den studerande skall se till att årsinkomsten inte överstiger fribeloppet. Den studerande kan reglera fribeloppet genom att söka studiestöd för bara en del av studiemånaderna, genom att för önskade månader säga upp ett studiestöd som redan beviljats eller genom att betala tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för stödmånader som redan förbrukats. Studiepenningen och bostadstillägget skall betalas tillbaka före utgången av mars kalenderåret efter stödåret för att fribeloppet skall höjas.

20 §

*Beaktande av vissa **inkomster och förmåner***

Studiepenning beviljas inte en studerande som

1) får en genomsnittlig lön på minst 660 euro i månaden för arbetspraktik som utgör en obligatorisk del av studierna eller examen och anses som arbetspraktik på heltid samt uppfyller de allmänna villkor som ställs på framgång i studierna eller för en period med inläring i arbetet, eller

2) från läroanstalten får ett stipendium avsett att trygga utkomsten, dagpenning för studier eller någon annan motsvarande ekonomisk förmån till ett belopp som överskrider den högsta studiepenning som beviljas för utbildningen i fråga.

Stipendier som kompletterar studiestödet och är avsedda för studerandeutbyte utomlands beaktas inte vid bedömningen av om studiepenning ska beviljas.

Föreslagen lydelse

högskoleexamen avläggs. Den månad då den lägre högskoleexamen avläggs kan dock anses vara den i 2 mom. avsedda månaden då examen avläggs, om den studerande bevisligen avslutat sina studier vid avläggandet av den lägre högskoleexamen.

Den studerande ska se till att årsinkomsten inte överstiger fribeloppet. Den studerande kan reglera fribeloppet genom att söka studiestöd för bara en del av studiemånaderna, genom att för önskade månader säga upp ett studiestöd som redan beviljats eller genom att betala tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för stödmånader som redan förbrukats. Studiepenningen och bostadstillägget ska betalas tillbaka före utgången av mars kalenderåret efter stödåret för att fribeloppet ska höjas.

20 §

Beaktande av vissa förmåner

Studiepenning beviljas inte en studerande som får dagpenning för studietiden eller motsvarande förmån från sin läroanstalt som till sitt månatliga belopp i genomsnitt överskrider den högsta studiepenning som beviljas för utbildningen i fråga.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster

Den inkomst som intjänats som företagare, lantbruksföretagare och stipendiat beaktas till det belopp som arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare (1272/2006) och lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) har fastställts till.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På bedömningen tillräckligheten i framgången av studier som avlagts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 7 och 7 a § om den tid som berättigar till studiestöd tillämpas på studier som inletts den 1 augusti 2011 eller senare. På studier som inletts före denna tidpunkt tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande. Studierna anses ha inletts den 1 augusti 2011 eller senare, om den studerande vid antagningen har tagit emot en studieplats eller anmält sig som närvarande för de aktuella studierna den 1 augusti 2011 eller senare.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997) 2 §, 3 § 2 mom. 3 punkten, 4 och 4 a §, 5 § 3 mom. och 7 § 1 mom., sådana de lyder 2, 4 och 4 a §, 5 § 3 mom. och 7 § 1 mom. i lag 346/2004 och 3 § 2 mom. 3 punkten i lag 592/2004, samt

fogas till 7 §, sådan den lyder i lag 346/2004, ett nytt 5 mom. och till lagen, i stället för den 8 § som upphävs genom lag 346/2004, en ny 8 § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Utbildning som berättigar till stöd för skolresor

Berättigade till stöd för skolresor är studerande som är bosatta i Finland och bedriver heltidsstudier i Finland inom sådan gymnasieutbildning som föreskrivs i gymnasielagen (629/1998) eller sådan grundläggande yrkesutbildning som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (630/1998). I fråga om vilka studier som är heltidsstudier gäller vad som bestäms i lagen om studiestöd (65/1994).

Berättigade till stöd för skolresor är studerande som deltar i studier i huslig ekonomi som ordnas i annan form än som grundläggande yrkesutbildning, i undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte för handikappade studerande eller i sådana studier för invandrare vilka förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen.

Berättigade till stöd för skolresor är dock inte studerande som deltar i utbildning som ordnas som distans- eller privatundervisning eller som avgiftsbelagd service, i läroavtalsutbildning eller i utbildning som förbereder för yrkesinriktad grundexamen som avläggs genom en fristående examen.

Föreslagen lydelse

2 §

Utbildning som berättigar till stöd för skolresor

Berättigad till stöd är en studerande som är bosatt i Finland och som bedriver heltidsstudier i Finland

1) inom gymnasieutbildning enligt gymnasielagen (629/1998),

2) inom utbildning enligt 3 § i lagen om yrkesutbildning (630/1998),

3) inom sådan självutbildning enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen och som avläggs som fristående examen,

4) inom sådan utbildning enligt lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) som leder till yrkesexamen, eller

5) inom sådan utbildning enligt lagen om Brottspåföljdsområdets utbildningscentral (1316/2006) som leder till yrkesexamen.

I fråga om vilka studier som är heltidsstudier föreskrivs i lagen om studiestöd (65/1994).

Berättigad till stöd för skolresor är dock inte en studerande som deltar i utbildning som ordnas som distans- eller privatundervisning eller som avgiftsbelagd service eller i läroavtalsutbildning.

3 §

Villkor för beviljande av stöd för skolresor

Stöd för skolresor kan beviljas en studerande

3) som utnyttjar kollektivtrafik eller skoltransport som utbildningsanordnaren ordnar eller, *om dessa färd sätt inte kan utnyttjas*, något annat lämpligt eget färd sätt när de villkor som föreskrivs i 4 a § uppfylls.

4 §

Hur resekostnaderna bestäms och räknas ut

När en studerande för sin skolresa anlitar kollektivtrafik, ersätts resekostnaderna för det anlidade färdmedlet enligt den för den studerande billigaste biljettprodukten för en tid som motsvarar en månad.

När en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, bestäms resekostnaderna enligt den sträcka som den studerande utnyttjar denna transport.

När en studerande för sin skolresa inte kan utnyttja kollektivtrafik eller den skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar eller om det är oskäligt svårt att anlita dessa, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan den studerandes hem och läroanstalten.

När en studerande utnyttjar annan transport än kollektivtrafik för sin skolresa, räknas de månatliga resekostnaderna ut enligt 21,5 dagar på basis av den seriebiljettaxa för busstrafik som kommunikationsministeriet fastställt med stöd av 11 § lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991). Om en sådan taxa inte fastställs, bestäms om grunderna för beräkning av skolresekostnaderna genom för-

3 §

Villkor för beviljande av stöd för skolresor

Stöd för skolresor kan beviljas en studerande

3) som utnyttjar kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar eller något annat lämpligt eget färd sätt när de villkor som föreskrivs i 4 a § uppfylls.

4 §

Hur resekostnaderna bestäms och räknas ut

När en studerande för sin skolresa anlitar kollektivtrafik, ersätts resekostnaderna för det anlidade färdmedlet enligt den för den studerande billigaste biljettprodukten för en tid som motsvarar en månad.

När en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, bestäms resekostnaderna enligt den sträcka som den studerande utnyttjar denna transport. *Om skolvägen i ena riktningen består av två eller flera färdsträckor, kan resekostnaderna räknas ut särskilt för varje sträcka.*

När stöd för skolresor beviljas på basis av eget färd sätt i enlighet med 4 a §, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan den studerandes hem och läroanstalten. *Skolresekostnaderna beaktas dock inte till den del skolresan överstiger 100 kilometer i ena riktningen.*

När en studerande utnyttjar annan transport än kollektivtrafik för sin skolresa, *utfärdas bestämmelser om grunderna för beräkning av skolresekostnaderna genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet. De månatliga resekostnaderna räknas ut enligt 21,5 dagar.*

ordning av undervisningsministeriet.

När en studerande för sin skolresa utnyttjar transport som utbildningsanordnaren ordnar och skolvägen i ena riktningen består av två eller flera färdsträckor, kan resekostnaderna räknas ut särskilt för varje sträcka.

Kostnadsersättning för fristående färdsträckor som understiger fem kilometer betalas inte separat. Om skolvägen, som är minst tio kilometer i ena riktningen, dock omfattar fristående färdsträckor som understiger fem kilometer och dessa tillsammans utgör minst fem kilometer, betalas den studerande ersättning för resekostnaderna för färdsträckorna till denna del enligt vad som föreskrivs i 5 § 3 mom.

Skolresekostnaderna beaktas inte till den del skolresan överstiger 100 kilometer i ena riktningen.

4 a §

Användning av eget färdstätt

En studerande som använder andra färdstätt än kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar kan beviljas stöd för skolresor om

1) mer än fem kilometer i ena riktningen av den studerandes skolväg inte omfattas av kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar,

2) den studerandes dagliga skolresa med väntetider inberäknade i medeltal tar mer än tre timmar i anspråk per dag under månaden i fråga, eller

3) den studerande under en månad har möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar för i medeltal högst sex skolresor i ena riktningen per vecka.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. kan en studerande anses vara berättigad till stöd för skolresor, om han eller hon saknar möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar därför att skolresan av andra skäl än de som avses i 1 mom. blir alltför svår eller ansträngande för den studerande.

Kostnadsersättning för fristående färdsträckor som understiger fem kilometer betalas inte separat. *Ersättning för resekostnaderna för färdsträckorna betalas dock om skolvägen, som är minst tio kilometer i ena riktningen, omfattar fristående färdsträckor som understiger fem kilometer och dessa tillsammans utgör minst fem kilometer.*

4 a §

Användning av eget färdstätt

En studerande som använder andra färdstätt än kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar kan beviljas stöd för skolresor *på basis av eget färdstätt, om*

1) mer än fem kilometer i ena riktningen av den studerandes skolväg inte omfattas av kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar,

2) den studerandes dagliga skolresa med väntetider inberäknade i medeltal tar mer än tre timmar i anspråk per dag under månaden i fråga, eller

3) den studerande under en månad har möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar för i medeltal högst sex skolresor i ena riktningen per vecka.

Stöd för skolresor kan också beviljas på basis av eget färdstätt, om

1) den studerande saknar möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar på grund av att skolresan av andra skäl än de som avses i 1 mom. blir alltför svår eller ansträngande för den studerande, eller

2) den studerandes skolresa eller färdstätt

byts flera gånger under läsåret.

5 §

Beloppet av stödet för skolresor och den studerandes betalningsandel

Stödet är 70 procent av stödet enligt 1 mom., om en studerande inte kan anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som ordnas av utbildningsanordnaren eller om resekostnaderna förorsakas av flera sådana fristående färdsträckor om sammanlagt minst fem kilometer som avses i 4 §.

7 §

Beviljande och utbetalning

Stöd för skolresor beviljas av Folkpensionsanstalten. Stöd för skolresor beviljas enligt hela studiemånader för högst nio månader från den dag studierna inleds. En studiemånad berättigar till stöd för skolresor, om den omfattar sammanlagt minst 18 sådana dagar i en följd som ingår i studietiden under läsåret.

5 §

Beloppet av stödet för skolresor och den studerandes betalningsandel

Stödet är 70 procent av stödet enligt 1 mom., om stödet beviljas på basis av eget färdstätt i enlighet med 4 a § eller om resekostnaderna förorsakas av flera sådana fristående färdsträckor om sammanlagt minst fem kilometer som avses i 4 § 5 mom.

7 §

Beviljande och utbetalning

Stöd för skolresor beviljas av Folkpensionsanstalten. Stöd för skolresor beviljas enligt hela studiemånader från den dag studierna inleds. En studiemånad berättigar till stöd för skolresor, om den omfattar sammanlagt minst 18 sådana dagar i en följd som ingår i studietiden under läsåret.

En studerande som anlitar kollektivtrafik kan köpa en biljettprodukt som stöds med stöd för skolresor tidigast 14 dagar före den dag då de studier som berättigar till stöd inleds och senast 14 dagar före den dag då de studier som berättigar till stöd avslutas.

8 §

Återkrav av stöd för skolresor vid anlitande av kollektivtrafik

Om stöd för skolresor har betalats utan grund eller till ett för stort belopp till en studerande som anlitar kollektivtrafik, kan det belopp som ska återkrävas utgöra högst skillnaden mellan priset på den billigaste biljettprodukt som säljs till andra än studerande

som är berättigade till stöd för skolresor för en tid som motsvarar en månad och den studerandes betalningsandel.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.*
